

גזר הדין

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กมล สมวิเชียร. ประชาธิปไตยกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2516.

----- . "วัฒนธรรมทางการเมืองไทยกับการพัฒนาทางการเมือง." ใน วัฒนธรรมทางการเมืองไทย, หน้า 121-165 พรศักดิ์ ม่องแก้ว และพลศักดิ์ จิรโกศิริ, บรรณาธิการ, กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์, 2524.

กุลธนา ธานีพงศ์. "การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการปกครองท้องถิ่นไทย." ใน เทศบาลกับการพัฒนา, หน้า 32-47. พรศักดิ์ เทียงตรง, บรรณาธิการ, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517.

กระทรวงมหาดไทย. กรมการปกครอง. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล พ.ศ. 2496 ข้อ 100. กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง, 2496.

กระทรวงมหาดไทย. กรมการปกครอง. กองราชการส่วนท้องถิ่น. รายงานผลการใช้สิทธิเลือกตั้งสภาเทศบาล. กรุงเทพมหานคร: กองราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ม.ป.ป. (จัดสำเนา)

กรมการปกครอง, กรม. "โครงการฝึกอบรมพนักงานเทศบาลของ วปค. พ.ศ. 2521-2529" กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ม.ป.ป. (จัดสำเนา)

เกษม ศิริสัมพันธ์. "ล้อมวลชนกับการพัฒนาทางการเมือง." ใน ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ. หน้า 88-103 อมร รักษาสิทธิ์ และ ชัดติยา กรรณสูต, บรรณาธิการ. พระนคร: โรงพิมพ์สหกรณ์การชายและการซื้อแห่งประเทศไทย, 2519.

เจตน์ศักดิ์ แสงสิงห์แก้ว. "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารกับกระบวนการสังคมประกิตทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นบางชั้น เขตเมืองบุรี กรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

- ฉลองศักดิ์ เขียววิชัย. "สื่อมวลชนกับการพัฒนาการเมือง." ใน การพัฒนาการเมืองไทย.
หน้า 127-162. ลิขิต ซีรเวคิน, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แพร่-
พิทยา, 2519.
- ชุบ กาญจนประกร. การกำหนดนโยบายบริหารของเทศบาล. คณะรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2508.
- ชัยวัฒน์ รัฐขจร. "ความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชา
ชน: ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี." วิทยา-
นิพนธ์ปริกฏมทหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลง-
กรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- ชำนาญ ภูวนรงค์. การรวมอำนาจและกระจายอำนาจทางการปกครองของกฎหมายไทย.
พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2503.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น. พระนคร: โรง-
พิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2510.
- ชูสง่า ฤทธิประศาสน์. "แนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นของไทยในอนาคต." วารสาร
ท้องถิ่น 3 (มีนาคม 2519):
- ดำรง ลัทธพิพัฒน์. "การพัฒนาการเมืองในท้องถิ่น." ใน ทฤษฎีและแนวความคิดในการ
พัฒนาประเทศ. หน้า อมร รัชชาลัยย์ และชิตติยา กรรณสูตร, บรรณาธิ-
การ. พระนคร: โรงพิมพ์สหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย, 2529.
- บุญเลิศ สุภคิลก. "สื่อมวลชน: หลังแฝงในการพัฒนาการเมืองที่ถูกลืม." วารสารสังคม-
ศาสตร์ 8 (ตุลาคม-ธันวาคม 2521): 30-54.
- . "สื่อมวลชนและการพัฒนาประเทศ: วิเคราะห์เชิงทฤษฎีและวิจัย." วารสาร
ธรรมศาสตร์ 7 (กรกฎาคม-กันยายน 2520): 39-44.
- บำรุง สีหอำไพ. "บทบาทของหนังสือพิมพ์กับการพัฒนาประเทศ." นิตยสาร 1 (สิงหาคม
2520). 8-11.
- ปฐม มณีโรจน์. ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาการเมือง. พระนคร: คณะรัฐประ-
ศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2517.
- "ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218" ราชกิจจานุเบกษา 89 (29 กันยายน 2525):

- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. "เทศบาล สถาบันการปกครองตนเองของประชาชน." เทศา-
บาล 11 (พฤศจิกายน 2527): 5-20.
- ประยูร กาญจกุล. คำอธิบายกฎหมายปกครอง. พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรม-
ศาสตร์และการเมือง, 2491.
- ประสิทธิ์ พรหมพิสูทธิ์. "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองแบบสุขาภิบาล: ศึกษา
จากสุขาภิบาลพุทธโธสง จังหวัดบุรีรัมย์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนก-
วิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- ประยัด ยะคะนอง. ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณะของหน่วยงานปกครอง
ท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองจะเชิงเตตรา." วิทยานิพนธ์ ปริญญา-
มหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2523.
- ประยัด หงษ์ทองคำ. การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. "แนวความคิดในการพัฒนาระบบการเมือง." นิตยสารท้องถิ่น 22
(ธันวาคม 2525): 28-38.
- พิทยา สายหู. "การขัดเกลาทางสังคม." เอกสารโรเนียวเย็บเล่มวิชาสังคมและวัฒนธรรม
ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2524.
- พรภิรมย์ เอี่ยมธรรม. บทบาทของการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย. กรุงเทพมหานคร:
ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- พรศักดิ์ ม่องแก้ว. "กรอบการมองเหตุการณ์การเมือง." วารสารสังคมศาสตร์ 17
(มกราคม-มีนาคม 2523): 76-99.
- . รายงานการวิจัยเรื่อง "ข่าวสารการเมืองของคนไทย." ม.ป.ป., 2523.
- พรศักดิ์ ม่องแก้ว และ สายทิพย์ สุกดีพันธ์. การเมืองของเด็ก. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยา-
การพิมพ์, 2526.
- พรศักดิ์ ม่องแก้ว. เอกสารการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น
เขต 3 18 เมษายน 2526. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527.

- ไพบูลย์ ช่างเรียน. สังฆกรรมเมืองและการปกครองไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- พระมโหศวรรย์. "ข้อร่วมอภิปราย." ใน บทความและรายงานการสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น. หน้า พระนคร: โรงพิมพ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์, 2501.
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คณะรัฐศาสตร์. ลักษณะบางประการของสถาบันสังคมไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย. นครหลวงกรุงเทพมหานครบุรี: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2519.
- บุญย ศิริวรรณ. "วัฒนธรรมการเมืองไทย: ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะอำนาจนิยมของประชาชนเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- มณฑล มือนันต์, ร.ต.ต. "วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลชั้นนำท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีบุคคลชั้นนำจังหวัดสิงห์บุรี." วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- โมรินทร์ พานิชพันธ์. "ท่านไปติดคองานกับเทศบาล ท่านจะทำอย่างไร." ใน บทความเกี่ยวกับการปกครอง. หน้า พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2518.
- รानी กุลสมบูรณ์. "ความสำคัญของหนังสือพิมพ์ในกรุงเทพมหานคร." นิตยสารอุตสาหกรรมทวาร 7 (ตุลาคม-ธันวาคม 2521):
- วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เจริญผลการพิมพ์, 2524.
- วิฑูรย์ วิริยะพันธุ์. "ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์." พระนคร: วิริยะการพิมพ์, 2504.
- วิสุทธิ โภธิแทน. "การให้ความรู้ทางการเมืองเพื่อการมีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพในประเทศไทย." รัฐศาสตร์สาร 3 (สิงหาคม 2519): 32-36.
- วีระ รอดเรือง. "เทศบาลกับความเป็นประชาธิปไตย." วารสารท้องถิ่น 6 (มิถุนายน 2518): 29-36.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การปกครองของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

- สมพงษ์ บุญประคิมฐ์. "ความสำคัญต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างข้าราชการและประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครสวรรค์." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการปกครอง วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- สำนักวิจัยสถาบันโสตศึกษาบริหารศาสตร. "พฤติกรรมการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. 2516: ศึกษาเฉพาะกรณีของเทศบาลเมืองขอนแก่นและมหาสารคาม." กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2517.
- สุภัฏญา ศีรฉิมช. ประวัติการหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยภายใต้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- เสรี วงษ์มณฑา. "จิตวิทยาในการสื่อสาร." วารสารธรรมศาสตร์ 4 (เมษายน-มิถุนายน 2523): 3-16.
- เสถียร เขยประดับ. การสื่อสารและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์, 2528.
- . "คุณลักษณะของสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ." เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาสัมมนาพิเศษศาสตร์พัฒนาการ แผนกวิชาการประชาสัมพันธ์ วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- เสน่ห์ นนทโชติ. "การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนของไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านวังคล้า อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการปกครอง วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- อนันต์ เกตุวงศ์. "การกระจายอำนาจและการพัฒนา." ใน เทศบาลกับการพัฒนา. หน้า ชูศักดิ์ เทียงตรง, บรรณาธิการ โครงการเผยแพร่ความรู้ทางรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517.
- อมร รัชศาสตร์. "เทศบาลกับการพัฒนา." ใน เทศบาลเพื่อการพัฒนา. หน้า เอกสารประกอบความรู้เนื่องในการประชุมใหญ่ ส.ท.ท. ครั้งที่ 7, มีนาคม 2507.

อรรถ วิสูตร โยธาภิบาล. "การปกครองท้องถิ่นและกรุงเทพมหานคร." วารสารท้องถิ่น 4

(เมษายน 2517):

อารง สุทธาศาสตร์. ปฏิบัติการวิจัยสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์,
2527.

อุษณีย์ ภัทรานนท์. "แนวทางการศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการ Political Sociali-
zation." รัฐศาสตร์นิเทศ 9 (มกราคม-มีนาคม): 8-28.

ภาษาต่างประเทศ

Almond and Powell, Comparative Politics: A Developmental Approach. Boston: Little Brown and Company, 1966.

Almond and Verba. The Civic Culture. Boston: Little Brown and Company, 1969.

Berlo, David C. The Process of Communication. N.Y.: Holt, Rinehart & Winston, 1960.

Campbell, Angus. "Sense of Citizen Duty." In Measures of Political Attitude. pp. Anbor, Mich: The Institute for Social Research, 1968.

Chaffe, S.H. Beeck, M. Jackson. Lavin, J. and Wilson, D. "Mass Communication in Political socialization." in Handbook of Political Socialization ed. T. Renshan, 1975.

Coleman, James S. "Introduction." In Education and Political Development. pp. New Jersey: Pruceton University Press, 1968.

Dawson and Prewitt. Political Socialization. Boston: Little Brown and Company, 1969.

- Dawson, Richard B. Prewitt, Kenneth and Dawson, Karen S. Political Socialization. Englewood Cliffs, N.J.: McGraw-Hill, 1956.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. London: McGraw-Hill, 1956.
- Holloway, William B. State and Local Government in the United State. New York: McGraw-Hill Book company, Inc., 1951.
- Langton, Keneth P. Political Socialization. London: Oxford University Press, 1969.
- Likhit Dhiravegin, Political Attitudes of the Bueaucratic Elit and Modernization Bangkok: Thai Watana Panich, 1972.
- Massialas, Byron G. Political Youth, Traditional School and International Perspective. New Jersey: Prentice-Hall, 1972.
- Mezey, Susan Gluck. "Political Socialization and Briticipation Among University students in Thailand." Asian Survey Vol. XV, 1965.
- Mosel, James N. "Communication Pattrens and Political Socialization in Transitional Thailand." Communication and Political Development. pp. 184-228. Lucian W. Pye, eds. Princeton: Printonce University Press, 1963.
- Newcomb, Theodore. "An Approach to the Study of Communication Arts." Psychological Review 60. (1953); 393-404.
- Pye, Lucian W. Communication and Political Development. Princeton, New Jersey: Ptinceton University Press, 1963.
- . Politics, Personality and Nation Building: Burma's Search for Identity. New Haven. Yale University Press, 1962.

- Pool, Ithiel De Sola. "Communication System." In Handbook of Communication. Chicago: Rand McNally, 1973.
- Read, Hadley. Communication Method for All Media. Illinois: University of Illinois Press, 1972.
- Robson, William A. "Local Government." Encyclopaedia of Social Science Vol X (1953).
- Rucher, Frank W. and Williams, Hubert Lee Newspaper Organization and Management. Iowa: The Iowa State University Press, 1967.
- Schramm, Wilbur. Mass Media and National Development. Stanford, California: Stanford University Press, 1964.
- Seri Wongmonta. "Psychological and Sociological Factors, Need for Orientation, and Political Communication Behavior among Thai University: A Case Study of Use and Gratifications." Ph.D. Dissertation in Journalism, Southern Illinois University at Carbondale, U.S.A., 1978.
- Thomas, David. The Democratic Ideal in France and England. New York : Cambridge University Press, 1940.
- Welch, Claude E. Jr. Political Modernization. New York : Woolworth Publishing Company, Inc. 1971.
- Wiseman, Victor H. Politics in Everyday Life. Oxford: Basil Blackwell, 1966.
- Wit, Danial. A Comparative Survey of Local Government and Administration. Bangkok: Prachandra Printing Press, 1973.

ภาคผนวก

ที่ ทม 0304/554

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1 เมษายน 2529

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์

ด้วย นายฉัตรกุล ชื่นสุวรรณกุล นิสิตปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รหัส ปี 730071 กำลังทำวิจัย เรื่อง "ประสิทธิผลของการใช้หนังสือพิมพ์เป็นตัวการให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมือง : ศึกษากรณีเทศบาลนครเชียงใหม่" ซึ่งจำเป็นต้องได้ข้อมูลบางส่วนจากหน่วยงานของท่านมาประกอบการศึกษาวิจัย

ทางคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยตามสมควร จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตธนาธิรักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ทม 0304/555

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1 เมษายน 2529

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน ปลัดเทศบาลนครเชียงใหม่

ด้วย นายฉัตรกุล ชื่นสุวรรณกุล นิสิตปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รหัส ปี 730071 กำลังทำวิจัย เรื่อง "ประสิทธิผลของการใช้หนังสือพิมพ์เป็นตัวการให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมือง : ศึกษากรณีเทศบาลนครเชียงใหม่" ซึ่งจำเป็นต้องได้ข้อมูลบางส่วนจากหน่วยงานของท่านมาประกอบการศึกษาวิจัย

ทางคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยตามสมควร จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตธนารักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ทม 0304/556

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1 เมษายน 2529

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายกเทศมนตรี เทศบาลนครเชียงใหม่

ด้วย นายฉัตรกุล ชื่นสุวรรณกุล นิสิตปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รหัส ปี 730071 กำลังทำวิจัย เรื่อง "ประสิทธิผลของการใช้หนังสือพิมพ์เป็นตัวการให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมือง : ศึกษากรณีเทศบาลนครเชียงใหม่" ซึ่งจำเป็นต้องได้ข้อมูลบางส่วนจากหน่วยงานของท่านมาประกอบการศึกษาวิจัย

ทางคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยตามสมควร จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตธนารักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ประสิทธิผลของการใช้หนังสือพิมพ์เป็นตัวการให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมือง" ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก คือ แบบทดสอบ เป็นส่วนที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น บทบาท อำนาจหน้าที่ของเทศบาล คณะเทศมนตรี สภาเทศบาล และบทบาทการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชน โดยผู้วิจัยตั้งข้อคำถามขึ้น เพื่อใช้วัดและให้ผู้ตอบ ๆ ว่าใช่หรือไม่ใช่ สำหรับในส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามซึ่งวัดเกี่ยวกับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง และความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง ซึ่งจะได้กล่าวถึงในภาคผนวก ค.

การทดสอบแบบทดสอบที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

ผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการที่จะเลือกข้อคำถามในแบบทดสอบเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจริงดังนี้คือ

1. จะต้องมีความอ่านง่ายไม่ยากกว่าร้อยละ 45
2. ข้อคำถามแต่ละข้อจะต้องมีความยากง่ายไม่เกินร้อยละ 65

หลังจากนั้นได้ตั้งข้อคำถาม เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น บทบาทอำนาจหน้าที่ของเทศบาล คณะเทศมนตรี สภาเทศบาล และบทบาทในการมีส่วนร่วมของประชาชน และนำไปทดสอบก่อน (try-out) กับประชากรที่ไม่ได้ตกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบคุณลักษณะ 2 ประการ คือ ค่าความยาก (difficulty) กับค่าอำนาจจำแนก (discrimination) โดยมีข้อตกลงว่าการให้คะแนนจะเป็นชนิดที่ให้ 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูก และให้ศูนย์ในข้อที่ตอบผิด การวิเคราะห์ใช้วิธีการของ Garrett (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 116-119) ซึ่งเป็นเทคนิคร้อยละ 25 และปรากฏผลการทดสอบดังนี้

ตารางที่ ก-1 ค่าอำนาจจำแนก (DP) และความยากง่ายของแบบวัดความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น จำแนกตามหมายเลขคำถาม ตัวเลขคือร้อยละ

หมายเลข คำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	ค่า D.P.	ค่าความ ยาก-ง่าย
4	การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่รัฐบาลแต่งตั้งข้าราชการมาดำเนินงาน ตามนโยบายของรัฐบาล	70	35
5	การปกครองท้องถิ่น จะต้องกระทำในท้องถิ่นที่ทางไกล ความเจริญ เพื่อจะได้พัฒนาให้มีความเจริญมากขึ้น	70	45
6	ประเทศไทย ไม่ควรที่จะจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น เพราะจะทำให้เกิดความแตกแยก และขาดความสามัคคีของประชาชนในชาติ	30	85
7	การปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองที่เน้นให้ประชาชนมีบทบาทในการบริหาร การพัฒนาในท้องถิ่นของตนมากกว่าที่จะเน้นบทบาทของข้าราชการ	60	65
8	จังหวัดและอำเภอ เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง	50	25
9	การปกครองท้องถิ่น ไม่สามารถที่จะช่วยส่งผลให้ประชาชนสำนึกในสิทธิ และหน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตยได้	50	65
10	การจัดให้มีการปกครองท้องถิ่นนั้น รัฐบาลจำเป็นที่จะต้องเข้าไปจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ขึ้นในท้องถิ่น เช่น ลูกเสือชาวบ้าน (ลส. ทบ.) ไทยอาสาป้องกันชาติ (ทส. ปช.) เป็นต้น	50	55
11	ประชาชน จะมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นน้อยลง หากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่นขึ้น	40	70

จากการคำนวณในตาราง ก-1 ปรากฏว่าข้อ 6 และข้อ 11 ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ คือมีค่า D.P. ร้อยละ 45 และมีค่าความยาก-ง่ายสูงกว่าร้อยละ 65 ดังนั้นข้อ 6 และ ข้อ 11 จึงถูกคัดออกจากแบบวัดนี้

ตารางที่ ก-2 ค่าอำนาจจำแนก (DP) และความยากง่ายของแบบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ของเทศบาล จำแนกตามหมายเลขคำถาม (ร้อยละ)

หมายเลขคำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	ค่า D.P.	ค่าความยาก-ง่าย
12	เทศบาลมีหน้าที่ที่จะต้องจัดให้มีการบำรุง และส่งเสริมมารดาและเด็ก	30	75
13	การจัดให้มีสุสานและฌาปนสถานอยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ที่เทศบาลจะกระทำได้	60	60
14	เทศบาลนครเชียงใหม่ มีอำนาจครอบคลุมไปถึงอำเภอข้างเคียง เช่น อ.แม่ริม อ.สันกำแพง	40	70
15	เทศบาลมีหน้าที่ที่จะต้องให้การศึกษอบรมแก่บุตรหลานของท่านและตัวท่าน	80	65
16	การจัดหางบประมาณของเทศบาลนั้น รัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดว่าในหนึ่งเทศบาลควรจะใช้จ่ายอะไรบ้าง	60	50
17	กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในเขตเทศบาล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล	40	60
18	เทศบาลไม่มีความจำเป็นใด ๆ ที่จะเรียกเก็บภาษีและออกข้อบังคับกับประชาชนในท้องถิ่น	50	65
19	เทศบาลไม่มีหน้าที่ใด ๆ ที่จะต้องให้ความรู้ เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง แก่ประชาชน เพราะนั้นเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาและรัฐบาลอยู่แล้ว	60	65

ตารางที่ ก-2 (ต่อ)

(ร้อยละ)

หมายเลข คำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	ค่า D.P.	ค่าความ ยาก-ง่าย
20	ก่อนที่จะเทศบาลจะประกาศใช้เทศบัญญัติใด ๆ ก็ตาม จะต้องนำเสนอให้ประชาชน ลงมติยินยอมให้ใช้ได้ เสียก่อน	50	65
21	เทศบาลไม่มีอำนาจหน้าที่ใด ๆ ในการทำงานที่จะเข้ามา เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อย และให้ ความปลอดภัยในชีวิต หรือทรัพย์สินของประชาชนเพราะ นั้นเป็นหน้าที่ของตำรวจที่ปฏิบัติอยู่แล้ว	40	70

จากตาราง ก-2 ข้อ 12, 14, 17 และ 21 ไม่เข้าหลักเกณฑ์จึงถูกตัดออก
จากแบบวัดนี้

ตารางที่ ก-3 คำอำนาจจำแนก (DP) และความยากง่ายของแบบวัดความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ของเทศบาลจำแนกตามหมายเลขคำถาม
(ร้อยละ)

หมายเลข คำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	ค่า D.P.	ค่าความ ยาก-ง่าย
22	นายกเทศมนตรีและคณะเทศมนตรี สามารถอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยไม่จำเป็นต้องขอความเห็นชอบจากสภาเทศบาล	60	65
23	คณะเทศมนตรีและนายกเทศมนตรี ไม่จำเป็นที่จะต้องมาชักชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	70	55
24	ในกรณีที่ท่านต่อเติมอาคารผิดเทศบัญญัติ คณะเทศมนตรีมีสิทธิที่จะเรียกตัวท่านไปสอบสวนได้	40	25
25	นายกเทศมนตรี จะต้องเป็นประธานสภาเทศบาลในเวลาเดียวกัน	50	50
26	คณะเทศมนตรี มีหน้าที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน	30	65
27	คณะเทศมนตรีถือว่าเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ของเทศบาล	90	30
28	หากท่านมีปัญหาในการประกอบอาชีพ ท่านสามารถขอคำปรึกษาจากนายกเทศมนตรีได้	30	45
29	เทศมนตรีและนายกเทศมนตรี จะต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อสร้างเสริมความกินดีอยู่ดีของประชาชน และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง	50	65
30	คณะเทศมนตรีมีอำนาจในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของปลัดเทศบาลและพนักงานเทศบาล	45	65

จากตารางที่ ก-3 ข้อคำถามที่ถูกต้องออกจากแบบวัดนี้คือ ข้อ 24, 26 และข้อ 28

ตารางที่ ก-4 คำอำนาจจำแนก (DP) และความยากง่ายของแบบวัดความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาลจำแนกตามหมายเลขคำถาม
(ร้อยละ)

หมายเลข คำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	ค่า D.P.	ค่าความ ยาก-ง่าย
31	จำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทุกเทศบาลทั่วประเทศ จะมีจำนวนเท่ากันหมด	30	85
32	สมาชิกสภาเทศบาลไม่มีอำนาจใด ๆ ที่จะหวังดี หากเห็นว่าคณะเทศมนตรีปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบด้วยกฎ- หมาย เพราะคณะเทศมนตรีเป็นผู้ได้รับความไว้วาง ใจจากประชาชน	30	85
33	เทศบาล มีเพียงคณะเทศมนตรีก็สามารถบริหารงาน ได้ ดังนั้นสมาชิกสภาเทศบาล ที่มีได้อยู่ในคณะเทศ	70	55
34	มนตรีจึงต้องหันสภาพการเป็นสมาชิกสภาเทศบาลไป สภาเทศบาลนครเขตรองใหม่ประกอบด้วยสมาชิก 18 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี	45	15
35	สภาเทศบาลมีอำนาจในการแต่งตั้งนายกเทศมนตรี และคณะเทศมนตรี	50	60
36	เพื่อที่จะให้คณะเทศมนตรีบริหารงาน ตามกฎหมาย และนโยบายที่กำหนดไว้ สภาเทศบาลจึงไม่มีอำนาจ ใด ๆ ในการควบคุมคณะเทศมนตรี	45	65
37	ในการประชุมสภาเทศบาลนั้น สภาเทศบาลจำเป็นที่ จะต้องประชุมปรึกษาหารือในเรื่องการเมืองของ ชาติด้วย	50	50

จากตารางที่ ก-4 ปรากฏว่าข้อคำถามที่ 31, 32 มีค่า D.P. และความ
ยาก-ง่ายไม่เข้าหลักเกณฑ์ จึงถูกตัดออกจากแบบวัดนี้

ตารางที่ ก-5 คำอ่านาจจำแนก (DP) และความยากง่ายแบบวัดความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับบทบาท การมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกตามหมายเลขคำถาม
(ร้อยละ)

หมายเลข คำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	ค่า D.P.	ค่าความ ยาก-ง่าย
38	ประชาชนไม่สามารถที่จะเสนอความคิดเห็นใด ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล เพราะอยู่นอก เหนือสิทธิและหน้าที่ และเทศบาลก็มีพนักงานรับผิดชอบ อยู่แล้ว	70	65
39	ประชาชนมีหน้าที่ที่จะต้องควบคุม และติดตามการใช้ จ่ายงบประมาณของเทศบาล เพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดแก่ท้องถิ่น	60	40
40	การเข้าร่วมรับฟังการประชุมของสภาเทศบาลนั้น ถือว่าอยู่นอกเหนือที่ประชาชนจะกระทำได้	60	40
41	เรื่อง เกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล เป็น เรื่องของคณะเทศมนตรี ปลัดเทศบาล และพนักงาน เทศบาล ประชาชนจึงไม่มีสิทธิและหน้าที่ที่จะเสนอ ความคิดเห็นต่อเทศบาล	80	50
42	หากกฎหมาย หรือเทศบัญญัติใด ๆ ไม่เหมาะสม ประชาชนสามารถหาทางแก้ไขให้เหมาะสมได้	50	40
43	ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เทศบาล ประสบ ความล้มเหลวก็คือ การที่ประชาชนขาดความสนใจ ติดตาม ควบคุมการดำเนินงานของเทศบาล	50	55

(มีต่อ)

ตารางที่ ก-5 (ต่อ)

(ร้อยละ)

หมายเลข คำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	ค่า D.P.	ค่าความ ยาก-ง่าย
44	เรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลเป็นเรื่อง ของคณะเทศมนตรีและพนักงานเทศบาล ประชาชน อย่างเราไม่สมควรที่จะไป เกี่ยวข้องด้วย	50	65

จากตารางที่ ก-5 ปรากฏว่าทุกข้อคำถามอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะนำไปใช้ทดสอบ
จริงได้.

ภาคผนวก ข.

การหาค่าความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบ โดยวิธีแบ่งครึ่ง (split half method) แบบข้อคู่-ข้อคี่ ซึ่งอาศัยการทดสอบครึ่งเดียวและหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคู่-ข้อคี่จากสูตร

$$r_{hh} = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}$$

X = คะแนนข้อคู่

Y = คะแนนข้อคี่

แล้วจึงนำคะแนนดังกล่าวไปคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้จากสูตรของ Spearman-Brown

$$r_{tt} = \frac{2r_{hh}}{1 + r_{hh}}$$

ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ = .837 รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ข-1 คะแนนของแบบทดสอบในแต่ละชุด

แบบทดสอบชุดที่	X	Y	XY	X ²	Y ²
1	7	8	56	49	64
2	5	10	50	25	100
3	10	5	50	100	25
4	7	9	63	49	81
5	8	8	64	64	64
6	6	11	66	36	121
7	9	9	81	81	81
8	10	8	80	100	84
9	11	9	99	121	81
10	13	8	104	169	64
11	11	11	121	121	121
12	14	8	112	196	64
13	11	11	121	121	121
14	7	15	105	49	225
15	10	12	120	100	144
16	15	8	120	225	64
17	14	9	126	196	81
18	15	9	135	225	81
19	15	9	135	225	81
20	15	10	150	225	100
21	15	11	165	225	121
22	9	17	153	81	289
23	15	12	180	225	144

(มีต่อ)

ตารางที่ ข-1 (ต่อ)

แบบทดสอบชุดที่	X	Y	XY	X ²	Y ²
24	16	12	192	256	144
25	16	13	208	256	169
26	16	13	208	256	169
27	12	18	216	144	324
28	16	15	240	256	225
29	15	16	240	225	256
30	15	16	240	225	256
31	15	16	240	225	256
32	19	14	266	361	196
33	19	17	323	361	289
34	19	17	323	361	289
35	17	19	323	289	361
36	19	18	342	361	324
37	19	19	361	361	361
38	19	19	361	361	361
39	19	19	361	361	361
40	21	20	420	441	400
	X=544	Y=508	XY=7320	X ² =8108	Y ² =7142

ภาคผนวก ค.

การทดสอบแบบสอบถามที่เป็นความรู้สึกทางการเมือง

คำถามทุกคำถามของแบบวัดความรู้สึกทางการเมืองนี้ แต่ละคำถามจะมีคำตอบให้ 5 คำตอบคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดการให้คะแนนสำหรับข้อคำถามเชิงบวก ให้คะแนนจาก 5 ไปหา 1 ส่วนคำถามเชิงลบให้คะแนนกลับจาก 1 ไป 5 ดังนี้

ระดับความเห็น	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
	คะแนน	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจหรือเฉย ๆ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

สำหรับการคัดเลือกคำถามในการสร้างแบบวัดทั้ง 3 มาตรการ ผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า ข้อคำถามที่จะนำไปทดสอบจริงได้จะต้องมีค่า DP. เกินกว่า .75 ขึ้นไป และเมื่อนำไปทดสอบก่อน (try-out) กับประชากรที่ไม่ได้ตกเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 หน่วยแล้ว การวิเคราะห์ใช้เทคนิค 25% บนและ 25% ล่าง และทดสอบอำนาจจำแนกด้วย t-test ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตาราง ค-1 คำอำนาจจำแนก (DP) ของแบบวัดความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง
จำแนกตามหมายเลขข้อคำถาม

หมายเลข ข้อคำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	ค่า D.P.
4.1	หากท่านจะเสนอแนะ หรือออกความคิดเห็น เกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือการบริหารงานของเทศบาลแล้ว เทศบาลมักจะให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของท่าน	1.2
4.2	ท่านคิดว่าทุกครั้งที่เทศบาลจะดำเนินงาน หรือบริหารงานต่าง ๆ เทศบาลมักจะไม่สนใจว่าท่านจะคิด หรือมีท่าทีอย่างไรต่อเทศบาล (กลับค่า)	1.4
4.3	การไปออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลมิใช่วิธีการที่สำคัญในการมีอิทธิพลต่อการวางนโยบาย หรือการดำเนินงานของเทศบาล	0.4
4.4	เป็นไปได้ที่บุคคลคนหนึ่งจะสามารถทำให้นายกเทศมนตรีและคณะเทศมนตรียอมรับฟังความคิดเห็นของเขา (กลับค่า)	0.6
4.5	การเมืองท้องถิ่นระดับเทศบาลและการบริหารงานของเทศบาลนับเป็นเรื่องสลับซับซ้อนเกินกว่าที่ท่านจะเข้าใจ (กลับค่า)	1.2
4.6	การออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล หรือการเลือกตั้งในระดับชาติก็ตาม การที่ท่านจะไปออกเสียงเลือกตั้งหรือไม่ ก็ไม่มีความสำคัญอะไร เพราะผู้มีสิทธิออกเสียงคนอื่น ๆ เขาก็ไปกันมากมายอยู่แล้ว (กลับค่า)	0.8
4.7	อันที่จริงแล้วท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการต่าง ๆ ของเทศบาลของท่าน	1.8
4.8	การแก้ไขระเบียบ กฎเกณฑ์ กฎหมาย หรือ เทศบัญญัติของเทศบาลที่ไม่ถูกต้อง หรือไม่ยุติธรรมนั้น เป็นสิ่งที่ต้องกระทำ	

(มีต่อ)

ตาราง ก-1 (ต่อ)

หมายเลข ข้อความ	คำถามหรือความคิดเห็น	ค่า D.P.
4.9	แม้ท่านจะใช้ความพยายามอย่างไร ก็ไม่สามารถแก้ไขกฎหมายหรือเทศบัญญัติของเทศบาลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ยุติธรรมได้สำเร็จแน่ (กลับค่า)	0.2
4.10	ในการที่ท่านไปติดต่อกับเทศบาล เมื่อทางเทศบาลรู้ว่าท่านเป็นใคร แล้วเขาคงจะช่วยเหลือท่านเป็นอย่างไร	2.4
4.11	ในฐานะที่ท่านเป็นประชาชนในเขตเทศบาลคนหนึ่ง ท่านคงจะสามารถช่วยท้องถิ่นของท่านให้มีความเจริญมากยิ่งขึ้นได้	0.6
4.12	หากท่านเห็นว่ากฎหมาย หรือเทศบัญญัติใด ๆ ของเทศบาลของท่านไม่เหมาะสม ท่านคงจะสามารถหาทางเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมาย หรือเทศบัญญัตินั้น ๆ ได้สำเร็จ	0.8
4.13	ถ้าท่านมีความไม่พอใจในการทำงานของเทศบาลของท่าน และเมื่อท่านได้ร้องเรียนไปยังเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในเรื่องนั้นแล้ว เขามักจะให้ความสนใจต่อข้อเรียกร้องของท่าน	1.0
4.14	จากข้อ 4.13 นอกจากเจ้าหน้าที่จะให้ความสนใจต่อข้อเรียกร้องของท่านแล้ว เขายังพยายามดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อสนองต่อข้อเรียกร้องของท่าน	1.4
4.15	การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เป็นวิธีการเดียวเท่านั้น ที่ท่านจะสามารถมีสิทธิมีเสียงต่อการดำเนินงานของเทศบาล (กลับค่า)	1.6

จากตาราง ก-1 ข้อคำถาม 4.3, 4.4, 4.8, 4.9, 4.11 ไม่เข้าหลักเกณฑ์จึงถูกตัดออกจากแบบวัดนี้

ตาราง ค-2 คำอำนาจจำแนก (DP) ของแบบวัดความรู้สึกลงในหน้าที่พลเมือง
จำแนกตามหมายเลขข้อคำถาม

หมายเลข ข้อคำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	ค่า D.P.
5.1	การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในเทศบาลของท่าน เป็นสิทธิที่ท่านจะหาหรือไม่หาก็ได้ เพราะไม่ใช่หน้าที่สำคัญของพลเมืองแต่อย่างใด (กลับค่า)	2.4
5.2	เราควรปล่อยให้การบริหารงานของเทศบาลเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่เทศบาลโดยสิ้นเชิง เราไม่ควรเข้าไปก้าวก่ายแม้แต่การวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็น (กลับค่า)	1.2
5.3	การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล จะไม่ค่อยมีความสำคัญมากนัก หากรู้ว่าผู้สมัครหรือกลุ่มผู้สมัครที่ท่านชอบจะแน่แน่ว่า (กลับค่า)	1.6
5.4	การเลือกตั้งในระดับเทศบาลนั้นมีความสำคัญเท่า ๆ กับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระดับชาติ	1.4
5.5	หากเราไม่สนใจว่า ผลการเลือกตั้งจะเป็นเช่นไร (โดยใครจะได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลก็ตาม ถ้าไม่ทำให้ท่านเดือดร้อนแล้ว) เราก็ไม่ควรไปออกเสียงเลือกตั้ง (กลับค่า)	1.4
5.6	ข้าราชการ หรือประชาชน ต่างก็มีฐานะเท่าเทียมกันในการกำหนดนโยบาย หรือเข้าเกี่ยวข้องกับผูกพันกับการดำเนินงานของเทศบาล	0.4
5.7	ธุรกิจหรืองานที่สำคัญอื่น ๆ ของท่าน มีความสำคัญมากกว่าการไปออกเสียงเลือกตั้งในวันออกเสียงเลือกตั้ง (กลับค่า)	1.6
5.8	เทศบาลเป็นหน่วยการปกครอง ที่ไม่มีความจำเป็นอันใดเลย เพราะมาเข้าซ้อนกับจังหวัดและอำเภอ ซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาการเมืองการปกครองอยู่แล้ว	1.6

(มีต่อ)

ตาราง ค-2 (ต่อ)

หมายเลข	คำถามหรือความคิดเห็น	ค่า D.P.
ข้อคำถาม		
5.9	การพัฒนาการปกครองแบบเทศบาล หรือการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยโดยอื่นใด นับว่ามีความสำคัญน้อยกว่าปัญหาของชาติอย่างอื่น ๆ ที่จะต้องเร่งแก้ไข (กลับค่า)	2.6
5.10	การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ไม่ได้เป็นวิธีการเดียวที่ท่านจะมีสิทธิมีเสียงต่อการดำเนินงานของเทศบาล	0.6
5.11	การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ถือว่าเป็นหน้าที่ที่ผู้มีสิทธิออกเสียงทุกคน จะต้องปฏิบัติ	0.1

จากตาราง ค-2 ปรากฏว่า ข้อคำถามที่ 5.6, 5.10 และ 5.11 มีค่า D.P. ต่ำกว่า .75 จึงตัดออกจากแบบวัดนี้

ตาราง ค-3 ค่าอำนาจจำแนก (DP) ของแบบวัดความไว้วางใจทางการเมือง
จำแนกตามหมายเลขข้อคำถาม

หมายเลข ข้อคำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	ค่า D.P.
6.1	คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่เทศบาลส่วนใหญ่ทำงานหนัก เสีย สละ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น	2.6
6.2	เทศบาลของท่านปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องตามสิทธิและหน้าที่ของ เทศบาลที่จะกระทำทุกประการ	1.2
6.3	บุคคลในคณะกรรมการเป็นบุคคลที่เชื่อถือได้ สามารถไว้วางใจ	2.4
6.4	การบริหารงานและการปฏิบัติงานของเทศบาลของท่านสามารถ แก้ปัญหาสำคัญ ๆ อันเกี่ยวข้องกับประชาชนในเทศบาลได้อย่าง มาก	2.0
6.5	การปฏิบัติงานต่าง ๆ ของเทศบาล กระทำไปด้วยเจตนาดีต่อ ประชาชนเสมอ	2.0
6.6	เทศบาลของท่านมีมุ่งบริการรับใช้เฉพาะกลุ่มคนส่วนน้อย ซึ่ง ไม่ค่อยตรงกับความต้องการของคนส่วนใหญ่เท่าใดนัก(กลับค่า)	0.6
6.7	เทศบาลใช้จ่ายเงินเพื่อประโยชน์ของประชาชนเสมอ	0.6
6.8	บุคคลในคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่เทศบาลส่วนใหญ่ เป็น บุคคลที่ไม่น่าเชื่อถือ เห็นแก่ตัวและคดโกงอยู่เสมอเมื่อมีโอกาส (กลับค่า)	0.8
6.9	เจ้าหน้าที่เทศบาล ย่อมคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนมาก กว่าผลประโยชน์ส่วนตัวหรือพรรคพวกของตัวเอง	0.6
6.10	ยังมีบุคคลบางกลุ่มในคณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ของเทศบาล ที่ ยังคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนอยู่	1.0

(มีต่อ)

ตาราง ก-3 (ต่อ)

หมายเลข ข้อความ	คำถามหรือความคิดเห็น	ค่า D.P.
6.11	คณะเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลมักจะสมคบกันอย่างลับ ๆ เพื่อหลอกลวงประชาชน (กลับคำ)	2.2
6.12	เทศบาล นับว่าเป็นสถาบันที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาท้องถิ่นของท่าน	0.4
6.13	ปัจจุบันดูเหมือนว่า นายกเทศมนตรีและคณะเทศมนตรีไม่มีความสามารถ และไม่มีความตั้งใจที่จะกระทำในสิ่งที่ท่านเห็นว่าควรกระทำมากที่สุด (กลับคำ)	1.2

จากตาราง ก-3 ปรากฏว่า ข้อคำถามที่ 6.6, 6.7, 6.9 และ 6.12 มีค่า D.P. ไม่เข้าหลักเกณฑ์จึงถูกตัดออกไป

ภาคผนวก ง.

การหาค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามโดยวิธีแบ่งครึ่ง (split-half method) แบบข้อคู่-ข้อคี่ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคู่ข้อคี่ และนำค่าสหสัมพันธ์ไปคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ จากสูตรของ Spearman-Brown เช่นเดียวกับแบบทดสอบ ซึ่งได้ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม .95 รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ง-1 คะแนนของแบบสอบถามในแต่ละชุด

แบบทดสอบชุดที่	X	Y	XY	X ²	Y ²
1	50	48	2400	2500	2304
2	49	52	2548	2401	2704
3	50	52	2600	2500	2704
4	56	47	2632	3136	2209
5	63	42	2646	3963	1764
6	56	50	2800	3136	2500
7	60	47	2820	3600	2209
8	58	49	2842	3364	2401
9	56	50	2800	3136	2500
10	52	59	3068	2704	3841
11	54	58	3132	2916	3361
12	62	50	3120	3844	2500
13	60	58	3480	3600	3364
14	59	59	3841	3841	3841
15	60	60	3600	3600	3600
16	62	60	3720	3844	3600

(ต่อ)

ตาราง ง-1 (ต่อ)

แบบทดสอบชุดที่	X	Y	XY	X ²	Y ²
17	62	60	3720	3844	3600
18	64	58	3712	4096	3364
19	63	59	3717	3969	3481
20	63	60	3780	3969	3600
21	65	58	3770	4225	3364
22	67	56	3752	4489	3136
23	60	63	3780	3600	3969
24	64	60	3840	4096	3600
25	61	63	3843	3721	3969
26	67	59	3953	4489	3481
27	61	64	3904	6721	4096
28	60	65	3900	3600	4205
29	64	56	3584	3721	3136
30	64	63	4032	3721	3969
31	69	66	4554	4761	3456
32	70	65	4550	4900	4225
33	68	67	4556	4624	4489
34	72	64	4608	5184	4096
35	70	67	4690	4900	4489
36	73	70	5110	5329	4900
37	75	73	5475	5625	5329

(มีต่อ)

ตาราง ง-1 (ต่อ)

แบบทดสอบชุดที่	X	Y	XY	X ²	Y ²
38	76	74	5624	5776	5476
39	78	76	5928	6084	5776
40	78	80	6240	6084	6400
	X=2521	Y=2387	XY=1526	X ² =1606	Y ² =1459

ภาคผนวก จ.

บทความ เรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก"

ในช่วงปี 2529 นี้ นับว่ามีความเคลื่อนไหวทางการเมืองในระดับท้องถิ่น และในระดับชาติค่อนข้างสูง คือ เริ่มตั้งแต่การสูญเสียนักการเมืองท้องถิ่นคือ คุณสถิตย์ ณะพงษ์ สังกัดกลุ่มประชาสันติ และได้มีการเลือกตั้งซ่อมเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2529 ผลปรากฏว่า นายบุญคิด วัชรศาสตร์ กลุ่มประชาสันติ ได้รับเลือกแทน ทำให้ที่นั่งในสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ของกลุ่มประชาสันติจึงยังคงมี 10 ที่นั่ง ในขณะที่กลุ่มอำนาจใหม่ 14 ที่นั่ง ต่อมาคุณชัชวาล ชุติมา ประธานสภาเทศบาลฯ สังกัดกลุ่มอำนาจใหม่เสียชีวิตลงอีก และเทศบาลนครเชียงใหม่ได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งซ่อมในวันที่ 6 กรกฎาคม 2529

ในระดับชาตินั้น เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2529 รัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ก็ประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร และประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 ต่อมาอีกการประกาศโยกย้ายตำแหน่งของทหารระดับสูงของกองทัพบก ซึ่งว่ากันว่า เพื่อลดความได้เปรียบเสียเปรียบในการเลือกตั้งทั่วไปที่จะมาถึง และเพื่อให้อีกกองทัพเลิกผูกพันกับการเมืองไทย

จะเห็นได้ว่า ในปี 2529 นี้ ความเคลื่อนไหวทางการเมืองอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ทั้งการเมืองระดับท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติ แต่สิ่งที่น่าสนใจกลับเป็นเรื่องของการเมืองในระดับท้องถิ่น เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่า การเมืองระดับชาตินั้นเสื่อมลงลงทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่น ได้พูดถึงอย่างมากมาย แต่เรื่องราวในท้องถิ่นของเชียงใหม่ (เทศบาล) เอง มีเสื่อมลงจนกล่าวขวัญถึงน้อยมาก ที่พอมีอยู่บ้างก็มีเป็นอยู่ในรูปของการชุมนุม นินมา ทั้ง ๆ ที่เทศบาลนับว่าเป็นองค์กรในระดับท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จนท่านนายกเทศมนตรีคนปัจจุบันคือ คุณวรากร ดันตรานนท์ ให้ความเห็นว่า "เทศบาลเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิด และคลุกคลีกับประชาชนมากที่สุด ทุก ๆ ด้านในการดำรงชีวิต

ตามหลักการนั้น การจัดให้มีเทศบาลขึ้น ก็เพื่อที่จะให้เป็นสถาบันสำหรับฝึกฝนให้ความรู้ความเข้าใจในกิจการทางการเมือง เพื่อเป็นพื้นฐานต่อการปกครองในระดับชาติ ซึ่งเราก็คงจะพอทราบท ๗ กันอยู่บ้างแล้วว่า รูปแบบของโครงสร้างและการดำเนินงานมีความคล้ายคลึงกันมาก (สำหรับผู้ที่ยังไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของเทศบาล ขอขอบเขต อำนวยาจากหน้าที่ของเทศบาล คณะเทศมนตรี ฯลฯ ขอให้ติดตามต่อไปในคอลัมน์นี้)

แต่เท่าที่ผ่านมา เทศบาลกลับถูกปล่อยปะละเลยที่จะทำให้เป็นพื้นฐานของการเมืองทั้งในระดับชาติ และแม้กระทั่งตัวประชาชนเอง ในอันที่จะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ซึ่งคุณวันชัย บุญสุรรัตน์ ปลัดเทศบาล นครเชียงใหม่ และนายกเทศมนตรีถึงกับกล่าวในห่านองเดียวกันว่า "ประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ให้ความสนใจและมีส่วนร่วมน้อยมาก ทั้ง ๆ ที่งานของเทศบาลไม่ใช่เป็นงานของทางราชการเพียงฝ่ายเดียว ประชาชนจะต้องมีบทบาทร่วมด้วยในการแสดงข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปรับปรุง เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การเสนอความคิดเห็นเพื่อให้เทศบาลดำเนินการ ก็เป็นเรื่องของผลประโยชน์เฉพาะตัว เฉพาะกลุ่มเสียมากกว่า ไม่ใช่เพื่อส่วนรวม"

ดังนั้น ถ้าจะว่าไปแล้ว บทความนี้เกิดขึ้นก็เพื่อที่จะเชิดชูการเมืองในระดับท้องถิ่นคือ เทศบาล เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเทศบาล และเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเทศบาล

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความนี้คงจะมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงบทบาทและแนวความคิดของท่านผู้อ่านในทางสร้างสรรค์บ้าง ไม่น่ามากก็น้อย

สำหรับเนื้อหาที่จะนำเสนอ นั้น ผู้เขียนจะขอแยกเป็นส่วน ๆ ไป แต่ละส่วนก็จะมี ความสำคัญไม่แพ้กัน และใคร่ขอกราบเชิญชวนให้ผู้อ่านทุกท่านได้ติดตามดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น โดยผู้เขียนจะชี้ให้เห็นว่าการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยเท่าที่เป็นอยู่ คือ เทศบาล สุขาภิบาล องค์กร บริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร มีที่มาจากแนวความคิดในเรื่องอะไร

ส่วนที่ 2 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ซึ่งจะกล่าวถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ของเทศบาลนคร เชียงใหม่ที่มีอยู่ตามกฎหมาย และทางเทศบาลได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง พร้อมทั้งข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของฝ่ายการเมือง (คณะเทศมนตรี) และฝ่ายประจำ (พนักงานเทศบาล)

ส่วนที่ 3 บทบาท และอำนาจ หน้าที่ของคณะเทศมนตรี ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงว่า คณะเทศมนตรีควรจะมีบทบาทอย่างไรบ้างในการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในท้องถิ่น พร้อมทั้งเสนอการดำเนินงานเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อคณะเทศมนตรี จากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้เขียนได้สอบถามมา

ส่วนที่ 4 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาลในแง่ของกฎหมาย พร้อมทั้งความคิดเห็นของฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ

ส่วนที่ 5 บทบาทในการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนว่า ประชาชนควรมีบทบาทอย่างไรต่อเทศบาล สามารถสร้างข้อเรียกร้องอะไรได้บ้างและมีวิธีการอย่างไร พร้อมทั้งเสนอข้อคิดเห็นของประชาชน ฝ่ายการเมือง (คณะเทศมนตรี) และฝ่ายประจำ (พนักงานเทศบาล)

อนึ่ง บทความนี้ ผู้เขียนเขียนขึ้นด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์ เพื่อศึกษาระดับและกระตุ้นให้ทุกคนหันมาสนใจเทศบาลให้มากขึ้น และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในทางวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญในการศึกษาวิจัยของผู้เขียน หากได้มีเจตนาอื่นใดเคลือบแฝงไม่ จึงหวังว่า จะได้รับการอภัย และติเตียน หากมีข้อผิดพลาดใด ๆ เกิดขึ้น

ส่วนที่ 1

แนวความคิด เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศต่าง ๆ ในโลก ได้มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม และจิตวิทยา แต่โดยทั่วไปแล้ว สามารถสรุปลักษณะสำคัญของการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินได้ 3 ลักษณะคือ หลักการรวมอำนาจปกครอง หลักการแบ่งอำนาจปกครอง และหลักการกระจายอำนาจปกครอง

หลักการรวมอำนาจปกครอง หมายถึง หลักการที่วางระเบียบบริหารราชการโดยมอบอำนาจปกครองไว้แก่ ราชการบริหารส่วนกลาง อันได้แก่ กระทรวง ทบวง การเมืองต่าง ๆ ของรัฐ มีอำนาจรวมทั้งหมดไว้ที่ส่วนกลาง และการใช้อำนาจปกครองกระทำโดยพนักงาน ซึ่งเป็นผู้แทนราชการบริหารส่วนกลาง

หลักการแบ่งอำนาจปกครอง โดยการมอบอำนาจในการวินิจฉัยและบริหารราชการบางลักษณะให้แก่หน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค ดังนั้น หน่วยการปกครองภูมิภาคก็คือตัวแทนของรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลกลางได้ส่งออกไปประจำอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้เจ้าหน้าที่เหล่านั้นปฏิบัติหน้าที่ ในฐานะตัวแทนของรัฐบาลกลาง และมีอำนาจวินิจฉัยสั่งการต่าง ๆ ตามที่รัฐบาลกลางมอบหมาย เพื่อให้บริการแก่ประชาชนในส่วนภูมิภาค ซึ่งเท่ากับเป็นการขจัดความล่าช้าที่อาจเกิดขึ้นได้

หลักการกระจายอำนาจปกครอง หมายถึง การที่รัฐมอบหมายอำนาจปกครองบางอย่างให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น จัดหาบริการสาธารณะต่าง ๆ เพื่อบริการประชาชน องค์กรเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณของตนเอง มีทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง องค์กรนี้จะต้องมีความเป็นอิสระพอสมควร แต่ไม่มากเกินไป จนอาจทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อเอกภาพและอธิปไตยของประเทศที่สำคัญก็คือ ประชาชนที่มีการจัดตั้งองค์กรปกครองท้องถิ่นนี้จะต้องมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

ทั้งนี้แล้วแต่ระดับความสามารถและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่น เป็นสำคัญ เช่น อาจจะเข้าร่วมในการ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตัวแทนของตน เข้าปฏิบัติหน้าที่ในองค์การท้องถิ่น สนใจเข้าฟังการประชุมสภาท้องถิ่น สนใจที่จะเอาใจใส่ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะเทศมนตรี หรืออาจถึงขนาดสมัครเข้ารับเลือกตั้ง เป็นตัวแทนของประชาชนในองค์การท้องถิ่นก็ได้

จากหลักการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินดังกล่าวมาทั้งหมดนี้ ประเทศต่าง ๆ มักนำไปใช้ผสมกันไม่ทั้งหลักการรวมอำนาจและการกระจายอำนาจจะใช้หลักการอย่างใดอย่างหนึ่งย่อมไม่ได้ เพราะหากรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางเพียงแห่งเดียว ก็จะไม่เกิดผลดีในการปกครอง เนื่องจากที่ประชาชนไม่ได้เข้ามีส่วนร่วมในการเมือง การบริหารเลยแม้แต่น้อย รัฐบาลก็จะไม่อาจบริหารได้ตรงตามเป้าหมายนัก แต่หากจะใช้หลักการกระจายอำนาจมากเกินไปโดยไม่มี การรวมอำนาจไว้ในส่วนกลางเลย ก็ย่อมจะเป็นการทำลายเอกภาพของรัฐไป สำหรับการจัดระเบียบบริหารราชการของไทย ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค และระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ลักษณะดังกล่าวก็เป็นการนำหลักการการจัดระเบียบบริหารดังกล่าวมาใช้ประกอบกันไป โดยใช้หลักการรวมอำนาจเป็นแนวทางของการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ซึ่งได้แก่ กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ หลักการแบ่งอำนาจเป็นแนวทางของการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัดและอำเภอ หลักการกระจายอำนาจเป็นแนวทางของการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่ง การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของไทย ปัจจุบันมีอยู่ด้วยกัน 5 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

จะเห็นได้ว่า การปกครองท้องถิ่นก็เป็นการนำเอาหลักการกระจายอำนาจมาใช้ นั่นเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ให้องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษ การปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นฝ่ายบริหาร เช่น คณะเทศมนตรีของเทศบาล หรือเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาล หรือ ส.ท. เป็นต้น หรือแม้แต่ในฐานะประชาชนผู้คอยเอาใจ

ใส่ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติ สำหรับเทศบาลซึ่งมีลักษณะจำลองแบบมาจากรัฐบาลกลาง นับว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติ

วัตถุประสงค์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนำเอาการปกครองท้องถิ่นมาใช้ ก็คือ เพื่อให้เป็นองค์กรที่สามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพทั้งในด้านเศรษฐกิจ และสังคม ตรงเป้าหมายก็คือ ตรงต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชน เพราะท้องถิ่นหรือภูมิภาคต่างกัน ย่อมมีความแตกต่างกันในอาชีพ หรือพยากรธรรมชาติ ความต้องการของประชาชน ฯลฯ การให้คนในท้องถิ่นมาบริหารย่อมรู้ปัญหาและแก้ปัญหาได้ดีกว่า มีประสิทธิภาพก็คือ ความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะหากรอรัฐบาลอาจทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทัน

วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น ประการสุดท้ายก็คือ เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง เพราะเมื่อบ้านเมืองเจริญเติบโตเป็นปึกแผ่น ประชาชนมีจำนวนมากขึ้นและได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถสูงขึ้น ภาระกิจที่รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อประชาชนย่อมมีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ลำพังรัฐบาลกลางเพียงแห่งเดียวไม่อยู่ในฐานะที่จะให้บริการและอำนวยความสะดวกให้แก่พลเมืองได้อย่างทั่วถึงและเป็นผลดี การปกครองท้องถิ่น จึงช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการแบ่งเบาภาระอันเป็นหน้าที่ของรัฐบาลกลาง ไปปฏิบัติจัดทำเพื่อสนองความต้องการของตนเองในแต่ละท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ตามกำลังความรู้ ความสามารถของประชาชน และตามฐานะทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นเป็นสำคัญ

เทศบาล เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองการปกครองเป็นระบบการปกครองท้องถิ่นที่ใช้กับชุมชนเมือง และเป็นที่ยอมรับในระบบการเมืองการปกครองของทุกประเทศ เฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้ว ประชาชนจะมีบทบาทอันสำคัญในการเสนอตัวสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเป็นคณะผู้บริหาร และประชาชนในท้องถิ่นนี้เองจะใช้สิทธิใช้เสียงในการเลือกตั้ง เลือกบุคคลในพรรคที่ประชาชนเห็นชอบและสนับสนุน นโยบายที่จะ

บริหารงานในท้องถิ่นของคนให้เจริญก้าวหน้า เมื่อเลือกแล้วประชาชนก็ชอบที่จะให้ความร่วมมือสนับสนุน หรือคอยติดตามควบคุมให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามนโยบายนั้น ๆ จึงถือได้ว่าการปกครองระบบเทศบาลเป็นระบบการปกครองตนเองของคนในท้องถิ่น เพื่อสนองความต้องการของคนในท้องถิ่น และถือได้ว่าเป็นสถาบันที่ส่งเสริมการปกครองตามวิถีทางของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี องค์ประกอบที่สำคัญของเทศบาล มีดังต่อไปนี้

1. ชุมชนที่จะจัดตั้งเป็นเทศบาล มักเป็นชุมชนที่เจริญ มีการดำเนินธุรกิจ การพาณิชย์ อุตสาหกรรม และเป็นชุมชนที่มีความหนาแน่นของประชากรมาก ซึ่งทำให้มีความต้องการในบริการสาธารณะ และปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินการทางเศรษฐกิจ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา การขนส่ง ท่าเทียบเรือ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ ดังนั้น เทศบาลจึงนับว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อชุมชนลักษณะนี้ ในการดำเนินการจัดหาและเสริมสร้างบริการสาธารณะต่าง ๆ เพื่อให้เศรษฐกิจและสังคมของชุมชนดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว

2. เทศบาลจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บและจัดหารายได้ เช่น การเก็บภาษีค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เพื่อนำเอารายได้เหล่านั้นมาเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดบริการสาธารณะให้กับชุมชน ตัวอย่างเช่น การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ฯลฯ นอกจากนี้เมื่อเทศบาลมีรายได้ก็จะต้องมีอำนาจในการจัดหางบประมาณเอง เพื่อจัดสรรใช้จ่ายตามความเหมาะสมแก่ท้องถิ่น โดยรัฐบาลไม่เข้ามายุ่งเกี่ยว เพราะเทศบาลย่อมทราบปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ดีกว่าส่วนกลางหรือรัฐบาล

3. เป็นการปกครองที่มีสิทธิตามกฎหมาย ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายนี้ได้แก่ สิทธิในการตราเทศบัญญัติ หรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของเทศบาล เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อใช้บังคับกับประชาชนในท้องถิ่น

4. มีองค์กรในการปกครองตนเองคือ คณะเทศมนตรีเป็นองค์กรฝ่ายบริหาร มีสภาเทศบาลเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ และมีฝ่ายปฏิบัติที่เป็นพนักงานประจำของท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ พนักงานเทศบาล

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง แล้วแต่ระดับความสามารถและความสนใจ หรือการมองเห็นคุณค่าของเทศบาล

ในประชาชนแต่ละคน การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีได้หลายระดับ ตั้งแต่การสนใจ เข้าฟังการประชุมสภาเทศบาล การเอาใจใส่ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ หรือการบริหารงานของ ตัวแทน (ส.ท.) ของตน ในองค์กรเทศบาลว่ารับผิดชอบต่อความเจริญก้าวหน้าและผลประโยชน์ของท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การรวมกลุ่มกันจัดตั้งกลุ่มการเมืองของท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นฐานต่อรองทางการเมือง หรือว่าบางคนอาจจะเข้าร่วมในระดับของการสมัครรับเลือกตั้งของท้องถิ่นเลยก็ได้ จะเห็นได้ว่า ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้ทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม คือ ผ่านตัวแทน (ส.ท. หรือกลุ่มที่คนสังกัด) เข้าไปหาหน้าที่อีกทีหนึ่ง

สรุปในส่วนที่ 1 นี้ ผู้เขียนได้พยายามชี้ให้เห็นถึงแนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นแนวความคิดพื้นฐานในการจัดตั้งเทศบาล โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญคือ ความต้องการให้เป็นสถาบันที่ให้การฝึกฝนการปกครองในระบบประชาธิปไตยแก่ประชาชน เพื่อให้เป็นสถานที่ที่สามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อให้เป็นสถาบันตัวแทนของรัฐบาลกลางที่สามารถแบ่งเบาภาระในการดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐบาล

ส่วนองค์ประกอบที่สำคัญของเทศบาล มีเงื่อนไขที่จำเป็นคือ ต้องเป็นชุมชนที่เจริญทั้งการพาณิชย์ อุตสาหกรรม และความหนาแน่นของประชากรมาก เทศบาลต้องมีอำนาจในการเก็บภาษี เพื่อนำมาใช้จ่ายสำหรับการทำงานของเทศบาล เทศบาลต้องมีอำนาจในการจัดหางบประมาณเอง โดยรัฐบาลไม่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถจัดสรรเงินเพื่อใช้จ่ายได้อย่างเหมาะสม เทศบาลต้องมีอำนาจในการออกเทศบัญญัติ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ และใช้บังคับกับประชาชน เทศบาลต้องมีองค์กรในการปกครองตนเองคือฝ่ายบริหารได้แก่ คณะเทศมนตรี ฝ่ายนิติบัญญัติได้แก่สภาเทศบาล และยังต้องมีฝ่ายปฏิบัติที่เป็นพนักงานประจำของท้องถิ่น ซึ่งได้แก่พนักงานเทศบาล และประการสุดท้าย ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาล ทั้งทางตรง เช่น การสมัครรับเลือกตั้ง ฯลฯ และทางอ้อม เช่น การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

เทศบาลนครเชียงใหม่ : ประวัติความเป็นมา

ดวงตราของเทศบาลนคร เชียงใหม่
อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัด เชียงใหม่

ความหมาย

ดวงตราของเทศบาลนี้เป็นรูปพระธาตุดอยสุเทพ ภูเขาขนาด และรวงข้าว เพราะจังหวัดเชียงใหม่มีพระธาตุดอยสุเทพซึ่งเป็นปูชนียสถานอันศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่เคารพสักการะโดยทั่วไป สำหรับภูเขานั้นมีตำนานว่าเป็นผู้ให้น้ำ เพราะเมืองเชียงใหม่เป็นจังหวัดของต้นน้ำลำธารหลายสายจึงอุดมสมบูรณ์ ส่วนรวมข้าวนั้นหมายถึง อุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร

1. ประวัติการจัดตั้ง

นครเชียงใหม่มีอายุประมาณ 690 ปีมาแล้ว ซึ่งตัวเมืองนครเชียงใหม่ที่หอขุนเม็งรายมหาราชได้ทรงสร้างไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 1839 นั้น ได้เป็นจุดศูนย์กลางของนครเชียงใหม่มาจนถึงปัจจุบัน ความเจริญของตัวเมืองได้แผ่ขยายออกไปจากจุดศูนย์กลางนี้ นับตั้งแต่การสร้างเมืองครั้งนั้นเป็นต้นมา นครเชียงใหม่ไม่ได้ย้ายเมืองไปตั้งยังทำเลแห่งใหม่เลย จนกระทั่งมาถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นครเชียงใหม่ซึ่งเป็นชุมชนใหญ่หนาแน่นแห่งหนึ่ง จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นสุขาภิบาลเชียงใหม่ ขึ้นตรง

ต่อมาหลายหมื่นปีมาตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา เมื่อได้มีการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย โดยสภาผู้แทนราษฎรจึงได้มีมติเห็นสมควรจัดเขตชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่มีสภาพเป็นสุขาภิบาลอยู่แล้วให้มีฐานะเป็นเทศบาล ฉะนั้น สุขาภิบาลเมืองเชียงใหม่จึงได้ยกฐานะขึ้นเป็น "เทศบาลนคร" ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่ พุทธศักราช 2478 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 52 ตอนที่ 80 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2478 ท้องถิ่นชุมชนสุขาภิบาลเมืองเชียงใหม่จึงมีฐานะเป็นเทศบาลนคร มีนามว่า "เทศบาลนครเชียงใหม่" มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายบัญญัติในพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ทุกประการ

2. สภาพทางภูมิศาสตร์

2.1 ที่ตั้ง เทศบาลนครเชียงใหม่ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ทางรถยนต์ 725 กม. ทางรถไฟประมาณ 801 กม.

2.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอแม่ริม อำเภอสันทราย

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอสารภี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอคอยส์สะเก็ต อำเภอสันกำแพง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอหางดง

2.3 ขนาดเทศบาลนครเชียงใหม่มีพื้นที่ 40 ตร.กม.

2.4 ลักษณะของพื้นที่ มีภูเขาล้อมรอบและส่วนใหญ่เป็นเส้นแบ่งการปกครองเทือกเขาค้าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำหลายสาย ทำให้มีพื้นที่ราบน้ำท่วมถึงและใช้ในการเกษตร พื้นที่ส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลเป็นที่อยู่อาศัยร้อยละ 75 นอกนั้นเป็นสถานศึกษา การค้า ศาสนสถานและอื่น ๆ ปรมาณร้อยละ 25

2.5 ทรัพยากรธรรมชาติและภูมิอากาศ เทศบาลนครเชียงใหม่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ ดินบุก วุลแฟรม แมงกานีส ฟลูออไรด์ สำหรับภูมิอากาศในช่วงฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม ฤดูฝนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-กันยายน เดือนที่มีฝนตกหนักที่สุดคือเดือนสิงหาคม และตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์ อากาศจะหนาวและแห้งแล้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณพื้นที่ชายเชิงเขาอากาศจะเย็นมาก

3. ประชากร

ตามสถิติเมื่อสิ้นปี 2525 จำนวนประชากร ชาย 82,090 คน หญิง 86,089 คน รวม 168,179 คน อัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ 1.4 มีจำนวนบ้าน 16,535 หลังคาเรือน ความหนาแน่นของประชากร 4,204 คน/ตร.กม.

4. อาชีพของราษฎร

ราษฎรทั้งหมดที่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และอื่น ๆ แยกได้ดังนี้

อาชีพ	ประเภท	ร้อยละ
4.1	เกษตรกรรม	ประมาณ ร้อยละ 3
4.2	พาณิชยกรรม	ประมาณ ร้อยละ 10
4.3	อุตสาหกรรม	ประมาณ ร้อยละ 5
4.4	การบริการ	ร้อยละ 14
4.5	อื่น ๆ	ร้อยละ 68

ผลิตผลทางเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ของแกะสลัก โรงสีข้าว อุตสาหกรรมใบยาสูบ รายได้เฉลี่ยของประชากรปีละ 12,436.69 บาท/คน

5. รายชื่อและระยะเวลาการดำเนินงานของนายกเทศมนตรี

ลำดับที่	ชื่อ-ชื่อสกุล	ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
1	นายวรการบัญชา (บุญเกิด สุตันตานนท์)	29 สิงหาคม 2479
2	หลวงศุรวาทพิทักษ์ (ศิริ จุลกาญจน์)	17 มิถุนายน 2480
3	พระศักดิ์ ศัลยาวัธ (เยี่ยม สุนทรทรัพย์)	22 กันยายน 2480
4	หลวงศุรวาทพิทักษ์	25 กันยายน 2480
5	หลวงศรีประกาศ (ฉันท วิชยาภัย)	21 มีนาคม 2481
6	หลวงศุรวาทพิทักษ์	12 ธันวาคม 2484
7	นายศรี บุญเฉลียว	1 มกราคม 2487
8	หลวงศรีประกาศ	4 พฤษภาคม 2487
9	พระยาอนุบาลพาณิชย์ (ปุ่น อาสนจินดา)	28 มกราคม 2489
10	ร.อ. หลวงสำเริงณรงค์ (ทองคำ รัตนัย)	31 ธันวาคม 2489
11	นายบุญโญ อินทวิวัฒน์	2 มิถุนายน 2492
12	หลวงศรีประกาศ	2 พฤศจิกายน 2492
13	นายสุชาติ สุจริตกุล	18 กุมภาพันธ์ 2499
14	นายแพทย์จินดา สิงหนนคร	4 มิถุนายน 2501
15	นายเรือง นิมมานเหมินทร์	14 พฤศจิกายน 2507
16	หลวงประสิทธิ์บุรีรักษ์ (ประยงค์ สุขปัยันตุ)	26 กุมภาพันธ์ 2503
17	นายสุวรรณ กฤตธรรม	5 สิงหาคม 2504
18	นายทิม โชคณา	16 ธันวาคม 2507
19	นายปรีดา หัตถณามิตร	13 มกราคม 2512
20	นายทิม โชคณา	23 กรกฎาคม 2513
21	นายวัลลภ ชัยพิพัฒน์	8 มกราคม 2517
22	นายณรงค์ ศักดาหาร	14 กุมภาพันธ์ 2517
23	นายเรือง นิมมานเหมินทร์	26 ธันวาคม 2517

(มีต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ-ชื่อสกุล	ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
24	นายจรัส สุขเกษม	1 กรกฎาคม 2519
25	นายชุมพ์ พุกกะชาติกุล	1 มีนาคม 2521
26	ร้อยเอกกนก รัตโน	16 มิถุนายน 2523
27	นายศรีสวัสดิ์ อวพันธ์	1 มิถุนายน 2526
28	นายวรากร ดันทรานนท์	5 สิงหาคม 2528

6. รายชื่อและระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเทศมนตรี

ลำดับที่	ชื่อ-ชื่อสกุล	ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
1	นายพิรุณ อินทรารุท	16 ม.ค. 2511 - 12 ม.ค. 2512
2	นายชุมพ์ พุกกะชาติกุล	
3	นายสมบูรณ์ จันทร์ปัญญา	
4	นายวรศักดิ์ นิมานันท์	
5	นายเชฟ ศิริพันธ์	13 ม.ค. 2512 - 21 ก.ค. 2513
6	ร.อ.ทองแถม สิทธิพงศ์	
7	นายสมบูรณ์ จันทร์ปัญญา	
8	นายวินิจ ดันสุหัส	
9	พล.ต.ต.ศิริชัย ไชยคุณา	22 ก.ค. 2513 - 28 ธ.ค. 2515
10	นายเชฟ ศิริพันธ์	
11	นายสุนทร ศิวาลัย	
12	นายวิทยา กระแสชัย	
13	นายสุนทร ศิวาลัย	29 ธ.ค. 2515 - 7 ม.ค. 2517
14	นายอานวย จินตาวงศ์	

ลำดับที่	ชื่อ-ชื่อสกุล	ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
15	นายแพทย์บุญเริ่ม สิงหนะนคร	
16	นายประยูร วิเศษคุปต์	
17	นายสุนทร ศิริวิสัย	8 ม.ค. 2517 - 13 ก.พ. 2517
18	นายบุญเริ่ม สิงหนะนคร	
19	นายประยูร วิเศษคุปต์	
20	นายอำนวยการ จินดาวงศ์	
21	นายโสภิต สุขเกษม	14 ก.พ. 2517 - 25 ธ.ค. 2517
22	นายกุลวงศ์ ณ เชียงใหม่	
23	นายสุเจตน์ ชินวัตร	
24	นายประวิทย์ วัชรชินเรศ	
25	นายโสภิต สุขเกษม	26 ธ.ค. 2517 - 30 มี.ย. 2519
26	นายสุเจตน์ ชินวัตร	
27	นายมนู แมณมนตรี	
28	นายกุลวงศ์ ณ เชียงใหม่	
29	นายประเวศ เขมณะศิริ	1 ก.ค. 2519 - 28 ก.พ. 2521
30	นายชุมพ์ หูกกะชาติกุล	
31	นายวิทยา กระแสชัย	
32	นายสถิตย์ ดนะพงษ์	1 ก.ค. 2519 - 28 ก.พ. 2521
33	นายประเวศ เขมณะศิริ	1 มี.ค. 2521 - 15 มี.ย. 2523
34	นายวิทยา กระแสชัย	
35	นายมนู แมณมนตรี	
36	นายสิงห์คำ พรหมบุตร	
37	นายพิรุณ อินทรารุอ	16 มี.ย. 2523 - 31 พ.ค. 2526
38	นายแพทย์มนู แมณมนตรี	
39	นายศรีสวัสดิ์ อาวิพันธุ์	

ลำดับที่	ชื่อ-ชื่อสกุล	ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
40	นางเยาวลักษณ์ คล่องคำนวณการ	
41	นายพิรุณ อินทรารุช	1 มี.ย. - 4 ส.ค. 2528
42	นางเยาวลักษณ์ ชินวัตร	
43	นายไพบุณย์ พลบุตร	
44	นายณภัส ศิริมหาราช	
45	นายสมศักดิ์ บุญตระกูลขุนทวี	5 ส.ค. 2528
46	นายวาทย์ วิบูลสันติ	
47	นายสมบุรณ์ กันทะปลา	
48	นายสัญญาชัย โอสถาทันท์	

7. รายชื่อและระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของปลัดเทศบาล

ลำดับที่	ชื่อ-ชื่อสกุล	ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
1	หลวงจมา ชานีเขต	
2	นายฉัตร สิทธิศักดิ์	
3	นายเกียรติ คำรือนันต์	
4	นายจำลอง อมาตยกุล	
5	นายประเสริฐ เนียมทรัพย์	
6	นายเอื้อง สุรพลชัยก	1 ม.ค. 2503 - 31 ต.ค. 2509
7	นายพัลลภ กิตติวัชรินทร์	1 พ.ย. 2509 - 28 ก.พ. 2515
8	นายทิม ฉายะนันทน์	1 มี.ค. 2515 - 1 พ.ค. 2518
9	นายพิสิษฐ์ สิมมา	2 พ.ค. 2518 - 1 เม.ย. 2521
10	นายวันชัย บุญสุรัตน์	14 เม.ย 2521 - ปัจจุบัน

ส่วนที่ 2

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของเทศบาล

เทศบาลนับวันจะมีบทบาทอันสำคัญในทางการพัฒนาการเมืองการปกครอง และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ในการพัฒนาการเมือง การปกครอง เทศบาลเป็นสถาบันที่จะ ทำให้ประชาชนได้รับการฝึกฝน ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เพื่อเป็นพื้นฐานต่อการปกครองในระดับชาติ (รูปแบบของเทศบาล และรัฐบาลกลาง มีลักษณะคล้ายกัน) ทำให้ประชาชนเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของตนเอง และรู้จักเคารพกติกา เป็นต้น

ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เทศบาลเป็นสถาบันอันสำคัญที่เสริมสร้างการให้บริการต่าง ๆ เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน และสาธารณูปโภคอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยผลักดันให้เกิดการลงทุนการพาณิชย์และอุตสาหกรรม ก่อให้เกิดรายได้ในท้องถิ่น ทำให้เศรษฐกิจของท้องถิ่นบังเกิดผลดี และเช่นเดียวกันเทศบาลจะเป็นสถาบันอันสำคัญในการพัฒนาสังคม ทำให้คนในท้องถิ่นได้รับการศึกษาดี มีสุขภาพอนามัยแข็งแรง ตลอดจนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี บ้านเมืองมีความเป็นระเบียบวินัย

ลำดับต่อไปผู้เขียนจะได้กล่าวถึง บทบาทและอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ของเทศบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยจะสอดแทรกความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง กับเทศบาล ตามสมควร

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลนครเชียงใหม่ ตามพระราชบัญญัติเทศบาลพหุรูปได้ คือ การรักษาความสงบเรียบร้อย บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร การรักษาความสะอาด การคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ การป้องกันและระงับโรคติดต่อ การให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการรักษาคนเจ็บไข้ ให้มีไฟฟ้า ประปา

โรงฆ่าสัตว์ สุสาน และฌาปนสถาน ไปจนถึงการให้มีและบำรุงสงเคราะห์มารดา และเด็ก การให้การศึกษาวบรม จัดตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษา บำรุงสวนสาธารณะ ปรับปรุงแหล่ง เลื่อมโทรม และเทศบาลพาณิชย์

จากอำนาจหน้าที่ข้างต้น หอจะจำแนกบทบาทของเทศบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมระดับท้องถิ่น ได้ดังนี้

1. สร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่น โดยการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกทาง เศรษฐกิจ เพื่อให้ประชาชนที่อยู่อาศัยได้รับความสุขและความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต ในท้องถิ่นของตน
2. ส่งเสริมการมีงานทำหรือการทำมาหากินของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ ประชาชนมีงานทำและมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี
3. จัดให้มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัย เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประ ชาชนในท้องถิ่น
4. จัดให้มีการบริหารประชาชนในด้านการศึกษา การอบรม การสาธารณสุข สันทนาการ และบริการด้านอื่น ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประชาชนในท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม แม้เทศบาลจะมีบทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ ที่ครอบคลุมในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม แต่สำหรับในเรื่องของการดำเนินงานก็ยังมีปัญหาทางประการในทาง ปฏิบัติ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับเงื่อนไขต่าง ๆ ของการปฏิบัติ โดยปลัดเทศบาลฯ ให้ความ เห็นว่า "ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเทศบาลยังค่อนข้างแคบ เช่น เทศบาลไม่มีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการสังคมสงเคราะห์ กรณีไฟไหม้เทศบาล จึงไม่สามารถที่จะจัดสรรเงิน สิ่งของ เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ให้ถึงประชาชนได้ และจะถูกเรียกเงินคืนหมด หากเทศบาลได้ ใช้จ่ายไปเพื่อการนี้ ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ เทศบาลมีกำลังคนน้อย งบประมาณจำกัด จึงยังต้องพึ่งส่วนราชการอื่น ๆ อีกมาก"

เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในบทบาทหน้าที่ของเทศบาลนั้น ผู้เขียน ได้มีโอกาสสอบถามประชาชนบางกลุ่มในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ถึงหน้าที่ของเทศบาล ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ยังเข้าใจว่า เทศบาลมีหน้าที่ในการรักษาความสะอาด ทำถนน

คุณวันชัย บุญสุรัตน์ ปลัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ให้ความเห็นว่า "ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยจะเข้าใจนัก ในเรื่องของเทศบาล บางคนคิดว่างานเทศบาล คืองานสร้างถนน สร้างสะพาน กวาดถนน ล้างท่อ คิดว่าเทศบาลมีหน้าที่ไม่เท่าไร แต่ข้อเท็จจริงแล้ว เทศบาลสามารถช่วยประชาชนได้ทุก ๆ ด้าน"

ปลัดเทศบาลให้ความเห็นต่อไปอีกว่า "สิ่งที่ทำให้ประชาชนไขว่ไขว่ในบทบาทและหน้าที่ของเทศบาลที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ "แต่เดิมลักษณะการพัฒนาของเทศบาลเน้นไปทางด้านวัตถุเป็นส่วนใหญ่ เช่น การสร้างสะพาน ทำถนน เป็นต้น ซึ่งผู้บริหารเห็นว่าสามารถวัดผลเป็นขึ้นเป็นอันได้ จึงทำให้ประชาชนคิดว่า เทศบาลมีหน้าที่เพียงเท่านั้น และที่สำคัญคือ เมื่อประชาชนได้รับแล้ว กลับไม่ช่วยกันรักษา เพราะคิดว่าสิ่งที่เทศบาลทำไปเป็นสิ่งที่เทศบาลต้องทำอยู่แล้ว ในขั้นหลังจึงมีการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดใหม่เป็นการพัฒนา โดยเน้นให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมและช่วยตนเองมากขึ้น เช่น การที่จะให้เทศบาลเอาดินไปถมที่เป็นหลุมเป็นบ่อ แต่เดิมเทศบาลจะดำเนินการให้เสร็จ แต่ในปัจจุบันประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมด้วย โดยเทศบาลเอาดินไปให้ และประชาชนต้องใช้แรงงานของตนเอาดินไปถม เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของ จะได้ช่วยกันระวังดูแล รักษา"

นอกจากความผิดพลาดในการบริหารในช่วงก่อนแล้ว คุณทิว วิชัยศักดิ์ ซึ่งคลุกคลีการเมืองของเทศบาลมานานให้ข้อคิดว่า "เทศบาลควรจะมีการประชาสัมพันธ์ คือ การดำเนินงานอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ ว่าเทศบาลได้มีการดำเนินการอะไรไปบ้าง มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนสนใจและมีความเข้าใจอย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น"

สำหรับการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน เกี่ยวกับบทบาทของประชาชนที่พึงมีต่อกิจการของเทศบาล ตลอดจนการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเทศบาลนั้น

ปลัดเทศบาลได้กล่าวถึงการดำเนินงานของเทศบาลในขณะนี้ว่า "เทศบาล" ได้มีการดำเนินการดังนี้คือ

1. ทุกวันพุธ เวลา 17.30-18.00 น. ในรายการภาค เอฟ เอ็ม ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่

2. ทุกเดือน ทางเทศบาล จะมีการออกวารสารเทศบาลนครเชียงใหม่แจกฟรีเพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน และความเคลื่อนไหวของเทศบาลให้ประชาชนทราบ

3. ทุกวันอังคาร ทางเทศบาลจะจัดให้มีการพบปะสื่อมวลชนในที่ประชุมจังหวัดเพื่อรับทราบความคิดเห็นต่าง ๆ ที่ประชาชนฝากสื่อมวลชนมา แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาทางแก้ไข รวมทั้งการฝากข่าวคราวแก่สื่อมวลชน เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของเทศบาล เพื่อให้สื่อมวลชนได้นำไป เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ"

สำหรับการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนนั้น ทางเทศบาลก็ไม่ได้นิ่งนอนใจ โดยได้ดำเนินการ คือ "ในขณะนี้ สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) ทุกคนได้ออกสัมผัสประชาชน จนเวียนไปตามพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อรับทราบปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และรีบเร่งดำเนินการหาทางแก้ไข ทางเทศบาลเองก็ได้ส่งเจ้าหน้าที่ของเทศบาลออกรับข้อมูลเพื่อจะได้หาทางแก้ไขเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งการเก็บข้อมูล ข่าวสารจากสื่อมวลชน โดยการตัดเก็บรวบรวม ชื่อเรียกเรื่อง ข่าวสารต่าง ๆ เพื่อนำมาตั้งปัญหาและหาทางแก้ไขต่อไป"

เกี่ยวกับการค้นหาปัญหาและความเดือดร้อนต่าง ๆ ของประชาชนที่เกิดขึ้นในเทศบาล ในขณะนี้นายกเทศมนตรีฯ คนปัจจุบันได้กล่าวว่า "ขณะนี้ได้ให้คณะเทศมนตรีทุกคนออกไปสัมผัสประชาชนพร้อมกับฝ่ายต่าง ๆ ของเทศบาล เช่น ฝ่ายช่าง ฝ่ายค้นหาปัญหาและความเดือดร้อน และนำมาศึกษาเพื่อหาทางแก้ไข พร้อมทั้งขอความร่วมมือจาก ส.ท.ท่านอื่น ๆ ทั้งที่สังกัดกลุ่มเดียวกัน หรือกลุ่มอื่นให้คอยสอดส่องดูแลทุกข์สุขของประชาชน และในตอนนี้เทศบาลได้แจกจ่ายไปรษณียบัตร ไปให้ประชาชน เขียนปัญหาหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ แล้วส่งกลับคืนมายังเทศบาล ซึ่งได้ผลดีมากในขณะนี้"

ในลำดับต่อไป ผู้เขียนใคร่ที่จะแสดงให้ผู้อ่านทุกท่านได้ทราบถึงกิจการและการดำเนินงานของเทศบาลในบางแง่มุม นอกเหนือจากการทำถนน ล้างท่อระบายน้ำที่มีกจะไม่ค่อยมีการกล่าวถึงกันมากนัก ดังนี้

ด้านสาธารณสุข

เทศบาลนครเชียงใหม่ จัดให้มีบริการด้านสาธารณสุข สุขาภิบาล โรงพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุข กิจการฅาปนสถาน และโรงฆ่าสัตว์

โรงพยาบาลเทศบาลนครเชียงใหม่ 1 โรง บริการประชาชนด้านรักษาพยาบาล ด้านการแพทย์ และทันตกรรม

ศูนย์บริการสาธารณสุข 6 แห่ง คือ

1. ศูนย์บริการสาธารณสุข ประจวบเชียงใหม่
2. ศูนย์บริการสาธารณสุข บ้านเด่น
3. ศูนย์บริการสาธารณสุข ท่าสะต๋อย
4. ศูนย์บริการสาธารณสุข ช้างคลาน
5. ศูนย์บริการสาธารณสุข ช้างเผือก
6. ศูนย์บริการสาธารณสุข ช้างม่อย

กิจการฅาปนสถาน สุสานและฅาปนสถาน 5 แห่ง ได้แก่ สุสานฅาปนสถานบ้านเด่น ช้างคลาน หายยา สถานรื้อ และสันตู่เหล็ก

โรงฆ่าสัตว์ จำนวน 1 โรง โดยเทศบาลได้จัดซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย มาดำเนินการ

สถานีดับเพลิง

เทศบาลนครเชียงใหม่ ได้ขยายและจัดตั้งสถานีดับเพลิงไว้ในย่านชุมชน จำนวน 4 แห่ง ทั้งนี้เพื่อความรวดเร็วในการออกปฏิบัติการป้องกันและระงับอัคคีภัย เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ทรัพย์สินของประชาชนให้น้อยที่สุด

1. สถานีดับเพลิงเทศบาล ตั้งอยู่ถนนวิชยานนท์ ติดกับสำนักงานเทศบาล
2. สถานีดับเพลิงสันป่าข่อย ตั้งอยู่ถนนท่าสะต๋อย ใกล้กับศูนย์บริการสาธารณสุขท่าสะต๋อย
3. สถานีดับเพลิงประตูเชียงใหม่ ตั้งอยู่ถนนบำรุงบุรี ใกล้กับศูนย์บริการสาธารณสุขประตูเชียงใหม่
4. สถานีดับเพลิงช้างเผือก ตั้งอยู่ที่ถนนช้างเผือก ช้างสุสานช้างเผือก

วิธีป้องกันไฟไหม้ โดยอบรมอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งซื้ออุปกรณ์ดับเพลิง คือ ซื้อรถดับเพลิงเพิ่มขึ้นอีก 6 คัน และมีโครงการจัดซื้อรถพยาบาลประจำรถดับเพลิงด้วย

ด้านการศึกษา

สำหรับเทศบาลนครเชียงใหม่ รับผิดชอบการศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษา ในเขตเทศบาล มีจำนวนนักเรียน 3,875 คน จำนวนครู 214 คน มีโรงเรียนเทศบาล 11 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดป่าแห่ง โรงเรียนวัดเชียงใหม่ โรงเรียนวัดพุกช้าง โรงเรียนวัดศรีดอนชัย โรงเรียนวัดท่าสะต๋อย โรงเรียนวัดศรีสุพรรณ โรงเรียนวัดเกตุการาม โรงเรียนวัดดอกเงิน โรงเรียนวัดศรีปิงเมือง โรงเรียนวัดหมื่นเงินทอง โรงเรียนวัดคูคำ

ส่วนนอกเขตเทศบาลเป็นความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ผู้เขียนขอเรียนว่า ผลงานของเทศบาลที่ผู้เขียนได้เสนอในบทความนี้ ก็เพื่อที่จะชี้ให้เห็นว่า เทศบาลมิได้มีเพียงสร้างสะพาน สร้างถนน กวาดถนน ล้างท่อ ตามที่หลาย ๆ

ท่านเข้าใจ ส่วนผลงานในด้านอื่น ๆ นั้น ผู้เขียนคงไม่สามารถนำมาเสนอให้ได้ทั้งหมด เพราะผลงานในแต่ละปีของเทศบาลนั้นมีมากมายจริง ๆ

ในขณะที่ เทศบาลได้ดำเนินการรณรงค์อย่างยิ่งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และ การพัฒนาจิตใจของประชาชน ซึ่งคุณวันชัย บุญสุรัตน์ ได้ชี้แจงดังนี้ "เทศบาลนคร เชียงใหม่ ได้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมอาชีพ โดยช่วงนี้ได้เน้นเรื่องการท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเชียงใหม่มาก ๆ ซึ่งจะช่วยให้เศรษฐกิจของเชียงใหม่ดีขึ้น จากการ จัดงานประเพณีต่าง ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งขณะนี้จัดทุก ๆ 2 เดือน ทางเทศบาลก็ พยายามที่จะให้มีทุกเดือน โดยร่วมมือกับพระสงฆ์ และผู้มีความรู้ในเชียงใหม่ ช่วยกันคิด และศึกษาดูว่ามีประเพณีที่เด่น ๆ อะไรที่ควรจะสนับสนุน (บูม) ขึ้นมา" หากเทศบาลทำ ได้ผลย่อมจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเชียงใหม่มากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจของ เชียงใหม่ดีขึ้น อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึก ตลอดจนสถานบริการ ร้านค้า โรงแรม ก็จะได้รับผลประโยชน์มากขึ้น

สำหรับในด้านสาธารณสุขนั้น ปลัดเทศบาลฯ ได้ชี้แจงว่า "แต่เดิมงานอนามัย และสาธารณสุขเทศบาลมองว่าเป็นงานของหมอแต่ในปัจจุบันเทศบาลได้จัดหน่วยสาธารณสุข เคลื่อนที่ไปตรวจรักษาและป้องกันโรคตามชุมชนต่าง ๆ และจัดนิทรรศการเกี่ยวกับสาธารณสุขเกือบทุกพื้นที่ พร้อมกับการถือโอกาสสอดแทรกเนื้อหาอื่น ๆ ด้วย เช่น การฝึก วิชาชีพให้กับประชาชน เป็นต้น"

ลำดับต่อไป ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงโครงการพัฒนาเมืองหลัก ซึ่งเทศบาลนคร เชียงใหม่ ก็เป็นส่วนหนึ่งของโครงการนี้ด้วย เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบถึงลักษณะของโครงการ และความก้าวหน้าของนครเชียงใหม่ในอนาคต การที่รัฐบาลได้กำหนดให้มีเมืองหลักขึ้นใน ภาคต่าง ๆ ของประเทศ เช่น ในภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ พิษณุโลก และนครสวรรค์ ก็เพื่อแก้ไขปัญหาของกรุงเทพฯ ที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการว่างงาน อาชญากรรม ปัญหาการกระจายบริการพื้นฐานของรัฐ เช่น การรักษาพยาบาล การให้การศึกษา สาธารณูปโภค ฯลฯ ไม่ทั่วถึง ซึ่งวิธีการสำคัญอันหนึ่งก็คือ การสร้างความเจริญต่าง ๆ ให้แก่จังหวัดที่ได้กำหนดให้เป็นเมืองหลักของภูมิภาค เพื่อให้เป็นศูนย์กลางของแต่ละภาค

ตามโครงการพัฒนาเมืองหลักนี้ เทศบาลเป็นองค์กรในท้องถิ่นที่นับว่ามีบทบาทอย่างยิ่งในการเสริมสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญ ซึ่ง ได้แก่

1. ปรับปรุงบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเมือง เช่น ระบบการระบายน้ำหลัก การป้องกันน้ำท่วม และการกำจัดน้ำเสีย การกำจัดขยะ สถานีรถโดยสาร และตลาด เป็นต้น
2. การพัฒนาบริการทางสังคม เช่น การปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมในเมืองต่าง ๆ การจัดหาที่อยู่อาศัยแก่ผู้มีรายได้น้อย การจัดหาน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค เป็นต้น
3. การพัฒนาเศรษฐกิจในการจ้างงานของเมือง โดยการส่งเสริมอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การพาณิชย์ อุตสาหกรรมขนาดย่อม อุตสาหกรรมในครอบครัว ฯลฯ

สำหรับรายละเอียดของโครงการและการดำเนินการเท่าที่ผ่านมา ผู้เขียนคงไม่สามารถนำเสนอได้ทั้งหมด แต่จะเสนอในรายละเอียดล่าสุดของโครงการเท่านั้น เพราะความจำกัดในเนื้อที่ อย่างไรก็ตาม หากผู้อ่านท่านใดที่สนใจ ขอให้ติดตามได้ในวารสารรัฐศาสตร์ปริทัศน์ ของภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มช. ฉบับ ๓.ค.27-พ.ศ.28 ตามร้านหนังสือทั่วไป

ในการดำเนินการก่อสร้างโครงการดังกล่าว คณะกรรมการพัฒนาเมืองหลักได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ 5/2527 เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2527 เห็นชอบให้แบ่งระยะเวลาการก่อสร้างโครงการเป็น 2 ระยะ ๆ ละ 3-5 ปี ทั้งนี้ ได้พิจารณาประกอบกับระยะเวลาในการจัดหาที่ดินเพื่อใช้ในการก่อสร้างโครงการ และจำนวนเงินสมทบค่าก่อสร้างตามขีดความสามารถของเทศบาล โดยกำหนดราคาค่าก่อสร้างตามโครงการระยะที่ 1 เรียงตามลำดับโครงการที่จะดำเนินการก่อนหลังไว้ดังนี้

โครงการก่อสร้าง	เงินสมทบ รัฐบาล	เงินสมทบจาก เทศบาล	ราคาโครงการ
1. การปรับปรุงชุมชนแออัด	14,309	3,091	17,400
2. การปรับปรุงทั้งบริเวณบางส่วน	85,523	37,834	123,357
3. การพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำปิง (เขื่อนและถนนเลียบริมเขื่อน)	47,794	10,480	58,274
4. การก่อสร้างสะพาน	76,651	38,554	115,205
5. ระบบระบายน้ำหลักและการ ป้องกันน้ำท่วม (คลองผันน้ำแม่ข่า)	12,056	14,275	26,331
รวมราคาทั้งสิ้น	236,333	104,234	340,507

ในการจัดสรรงบประมาณระยะที่ 1 ดังกล่าว เทศบาลจะต้องจัดเตรียมเงินลงทุนในส่วนภาระของเทศบาลในระยะ 5 ปี เป็นเงิน 104,235,000 บาท (หนึ่งร้อยสี่แสนสองแสนสามหมื่นห้าพันบาทถ้วน) แยกเป็น

เงินสมทบรายปี เป็นเงิน 28,654,000 บาท

เงินกู้ เป็นเงิน 75,581,000 บาท

ตามรายละเอียด ดังนี้

(ล้านบาท)

ประเภทการ /ปี	2528	2529	2530	2531	2532	รวม
การจัดเตรียม						
1. เงินสมทบรายปี	2,218	7,481	6,755	9,042	3,158	28,654
2. เงินกู้สมทบ	11,730	27,192	26,663	6,359	3,637	75,581
รวมทั้งสิ้น	13,943	34,673	33,418	15,401	6,795	104,235

โครงการพัฒนาเมืองหลักนี้ ท่านผู้อ่านอย่าเพิ่มดีใจกันนัก เนื่องจากประชาชนทุกคนอาจจะต้องเสียสละมากยิ่งขึ้น เพราะการที่เทศบาลต้องกู้เงิน เทศบาลก็ต้องจ่ายเงินคืนแหล่งเงินกู้ ปัญหาอยู่ที่ว่าเทศบาลในขณะนี้มียาได้น้อย งบประมาณในการพัฒนาแต่ละปีมีจำกัดอยู่แล้ว การที่จะต้องเจียดเงินส่วนหนึ่งคืนแหล่งเงินกู้ ย่อมจะทำให้งบประมาณในการพัฒนาในแต่ละปีลดน้อยลงไปอีก

เท่าที่ผู้เขียน ได้กล่าวอย่างคร่าว ๆ ถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของเทศบาล คงพอทำให้เห็นได้ว่าเทศบาลมีบทบาทอย่างยิ่งในการสร้างความเจริญ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง ควรอย่างยิ่งที่ประชาชนทุกคนจะให้ความสนใจ สำหรับในด้านบทบาทที่ประชาชนควรกระทำเพื่อสรรสร้าง ความเข้มแข็งของการดำเนินงานของเทศบาล โปรดติดตามได้จากคอลัมน์นี้.

ส่วนที่ 3

สภาเทศบาล

ในส่วนนี้ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาล ซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติของเทศบาล โดยจะนำเสนอในรูปแบบของอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล ธรรมเนียบปฏิบัติต่าง ๆ ตลอดจนความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องบางท่าน

สภาเทศบาลมีอำนาจหน้าที่โดยสรุปดังนี้

- ก. อำนาจในการตราเทศบัญญัติ
- ข. อำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหาร ให้บริหารงานให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและแนวนโยบายที่กำหนดไว้
- ค. อำนาจในการให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะเทศมนตรี
- ง. อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการของสภาเทศบาล

สภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน จำนวนสมาชิกขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาล คือเทศบาลนคร มีจำนวนสมาชิก 24 คน เทศบาลเมืองมีจำนวน 18 คน เทศบาลตำบลมีสมาชิก 12 คน

สำหรับสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ประกอบด้วย สมาชิก 24 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี และปัจจุบันสมาชิกสภาเทศบาล ฯ ประกอบด้วยกลุ่มอานันท์ภูมิ 14 คน กลุ่มประชาสันติ 10 คน กรณีของนายชัชวาล ชุมติมา ซึ่งเสียชีวิตขณะดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาล (ตำแหน่งประธานและรองประธานสภาเทศบาลเป็นตำแหน่งที่ ส.ท. ได้รับเลือกจาก ส.ท. คนอื่น ๆ กฎหมายไม่อนุญาตให้นายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรีดำรงตำแหน่งประธานหรือรองประธานสภาเทศบาล ทั้งนี้เพราะ หากนายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรี เป็นประธานสภาเทศบาลฯ ส.ท. คนอื่น ๆ อาจจะไม่ได้รับความเป็นธรรมในการอภิปรายในสภาเทศบาล) กฎหมายได้กำหนดไว้ว่า ถ้าหากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล

ว่างลง เพราะสมาชิกสภาเทศบาลตาย ลาออก หรือถูกสั่งให้ออกเพราะมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน หรือเพราะมีความประพฤติที่จจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงของทางราชการก็ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนั้นแทนให้เต็มจำนวนภายใน 90 วัน สมาชิกที่ได้รับเลือกเข้าแทนตำแหน่งว่างนี้อยู่ในตำแหน่งได้เท่าระยะเวลาของผู้ที่ตนแทน แต่ถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงก่อนถึงกำหนดออกตามวาระไม่ถึง 6 เดือน จะไม่เลือกตั้งซ่อมแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ ดังนั้น กรณีของนายชัชวาล ชูติมา ซึ่งมีเวลาเหลือก่อนถึงกำหนดควาระประมาณ 4 ปีเศษ เทศบาลนครเชียงใหม่ ได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งซ่อม ในวันที่ 6 กรกฎาคม 2529 โดยมีผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้ง 2 คน คือ หมายเลข 1 นายประเสริฐ มงคลสวรรค์ สังกัดกลุ่มประชาสันติ และหมายเลข 2 นายพงศ์ สุภาวสิทธิ์ สังกัดกลุ่มอาเนันทภูมิ

การเลือกตั้งซ่อม ส.ท. แทนนายชัชวาล ชูติมา ซึ่งเป็นที่หนึ่งของกลุ่มอาเนันทภูมิ ผู้เขียนได้มีโอกาสพูดคุยกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก็ให้ได้ทัศนะต่าง ๆ กัน ดังนี้ คือตัวนายกเทศมนตรีเองเห็นว่า "ไม่น่าเป็นห่วงเท่าไร ไม่ว่าคนของกลุ่มไหน จะได้รับเลือกเข้ามาก็ตาม คณะเทศมนตรีก็สามารถบริหารงานต่อไปได้ อย่างไม่มีปัญหา บางเทศบาลนั้น ส.ท. ของ 2 กลุ่มมีที่หนึ่งเท่ากัน ก็ยังบริหารงานอยู่ได้ มันอยู่ที่ผลงานมากกว่า"

อดีตนักการเมืองท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า "ไม่น่าหนักใจสำหรับคณะเทศมนตรี อาจจะกระทบกระเทือนความรู้สึกบ้าง แต่คงจะไม่สามารถส่งผลกระทบในด้านบริหาร เพราะจำนวนที่นั่งในสภายังห่างกันอยู่" นั่นคือ หากประชาสันติได้รับเลือกก็จะเป็นอาเนันทภูมิ มี 13 เสียง ประชาสันติมี 11 เสียง ยังห่างกันอยู่ 2 เสียง สำหรับผู้บริหารงานของเทศบาลท่านหนึ่งให้ข้อคิดว่า "ฝ่ายคณะเทศมนตรีถือว่ามี 13 เสียง ฝ่ายค้านมี 10 เสียง ถ้าหากฝ่ายค้านได้รับเลือกก็จะเป็น 13 ต่อ 11 แต่ระยะเวลาในการบริหารเหลืออีก 4 ปีเศษ โอกาสนี้คะแนนเสียงจะเหลือ 12 ต่อ 12 ก็มีมาก ซึ่งถ้าเท่ากันก็จะยุ่ง เพราะฝ่ายค้านซึ่งเป็นการเมืองเก่า มีประสบการณ์ทางการเมือง และเกมการเมืองสูงกว่า อาจมีการใช้ยุทธวิธีอะไรก็ได้ ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องใช้เงิน เช่น วันประชุมสภา สมาชิกฝ่ายคณะเทศมนตรีอาจป่วยมาประชุมไม่ได้ เมื่อโหวตเสียงก็จะแพ้ เราต้องไม่ลืมว่า ความขยันของฝ่ายค้านมีมากกว่า ประกอบกับสมาชิกสภาเทศบาลแต่ละคนก็มีความใกล้ชิดกันอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น ซึ่งจำนวนคะแนนเสียงใกล้กันมากเท่าไรก็ยิ่งอันตราย จึงต้องทิ้งห่างให้มาก

ที่สุดยิ่งดี ดังนั้นการเลือกตั้งซ่อมในวันที่ 6 กรกฎาคม 2529 จึงมีความสำคัญต่อทั้ง 2 กลุ่มอย่างมาก"

ลำดับต่อไป ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาล เป็นส่วน ๆ ไป

อำนาจในการตราเทศบัญญัติ

คณะเทศมนตรีหรือสมาชิกสภาเทศบาลมีอำนาจ เสนอร่างเทศบัญญัติให้สภาเทศบาลพิจารณา แต่ถ้าเป็นร่างเทศบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะต้องให้นายกเทศมนตรีรับรองในทางปฏิบัติ แม้ว่าสมาชิกสภาเทศบาลจะมีอำนาจ เสนอร่างเทศบัญญัติก็จริง แต่โดยมารยาทแล้ว สมาชิกสภาเทศบาลจะไม่เป็นฝ่าย เสนอร่างเทศบัญญัติ เพราะคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหารงานจึงย่อมจะรู้ว่า โอกาสใดจำเป็นต้องใช้กฎหมายใด

สำหรับบทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งถือว่าเป็นฝ่ายนิติบัญญัติของเทศบาล เท่าที่ผ่านมา ปรากฏว่าไม่ได้เป็นผู้ เสนอร่างเทศบัญญัติ แต่ให้คณะเทศมนตรีเป็นผู้ เสนอทั้งหมด "ทั้งนี้เพื่อให้คณะเทศมนตรีได้บริหารงานอย่างเต็มที่ ประกอบกับคณะเทศมนตรีกุมเสียงข้างมากในสภาเทศบาลอยู่แล้ว" อดีตนักการเมืองท้องถิ่นท่านหนึ่งให้ความเห็น ต.ย. เทศบัญญัติที่ได้ออกไป เช่น เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เทศบัญญัติเรื่อง "การรักษาความสะอาด การกำจัดสิ่งปฏิกูล และการรักษาทางระบายน้ำ พ.ศ. 2524" เป็นต้น

เกี่ยวกับการออกเทศบัญญัติของเทศบาลนี้ ผู้เขียนได้มีโอกาสพูดคุยกับประชาชนบางท่าน ซึ่งให้ความเห็นว่า "ก่อนที่จะออกเทศบัญญัติใด ๆ มาใช้กับประชาชนน่าจะมีการสอบถามหรือขอประชามติจากประชาชนก่อน" ผู้เขียนจึงอยากจะกล่าวถึงขั้นตอนต่าง ๆ อย่างคร่าว ๆ ของการตราเทศบัญญัติเทศบาล ดังนี้

เมื่อมีประชุมสภาเทศบาลมีมติให้ตราเป็นเทศบัญญัติเพื่อใช้บังคับแล้ว ให้ประธานสภาส่งร่างเทศบัญญัตินั้นไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อลงนามอนุมัติ เทศบัญญัติที่ผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามอนุมัติแล้วมีผลบังคับใช้ได้เมื่อประกาศไว้ในที่เปิดเผยแล้ว 7 วัน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉิน และมีข้อความระบุให้ใช้บังคับได้ทันที ก็ให้ใช้บังคับได้ นับแต่วันประกาศใช้เทศบัญญัตินั้น (อย่างไรก็ตามหากผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบกับร่างเทศบัญญัติ ก็ให้ส่งร่างเทศบัญญัติคืนมายังสภาเทศบาล เพื่อพิจารณาใหม่ การคืนร่างเทศบัญญัติเพื่อให้สภาเทศบาลพิจารณาใหม่ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องแจ้งให้สภาเทศบาลทราบด้วยว่า ไม่เห็นด้วยตรงไหน ด้วยเหตุผลอย่างไร เพื่อสภาเทศบาลจะได้พิจารณาใหม่ในประเด็นนั้น ๆ ถ้าสภาเห็นชอบด้วยการหักท้วงของผู้ว่าราชการจังหวัดก็แก้ไขใหม่ แล้วส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามอนุมัติ แต่ถ้าสภาไม่เห็นด้วยกับคำหักท้วงนั้น และมีมติยืนยันตามร่างเดิมก็ให้ส่งร่างเทศบัญญัติไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อส่งต่อไปให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาภายในกำหนด 30 วัน นับแต่ที่ได้รับร่างจากประธานสภาเทศบาล ในกรณีนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจที่จะเลือกปฏิบัติได้ 2 ทาง คือ ถ้าเห็นชอบด้วยกับมติของสภาเทศบาลก็ส่งร่างเทศบัญญัตินั้น กลับไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามอนุมัติ แต่ถ้าเห็นชอบด้วยกับความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดร่างเทศบัญญัตินั้นก็ตกไป ไม่มีผลใช้บังคับได้)

จะเห็นได้ว่า การประกาศใช้เทศบัญญัติของเทศบาล ไม่จำเป็นต้องขอมติจากประชาชนว่าสมควรที่จะให้มีผลบังคับใช้หรือไม่ ซึ่งเรื่องนี้ก็การเมืองท้องถิ่นท่านหนึ่งให้ข้อคิดว่า "สมาชิกสภาเทศบาลเป็นตัวแทนของประชาชนอยู่แล้ว ย่อมจะถือได้ว่าเทศบัญญัตินั้นเป็นมติของประชาชนด้วย ประกอบกับหากมีการขอประชามติ อาจทำให้เกิดความล่าช้าไม่ทันการณ์ได้"

๗ จุดนี้ เราจะเห็นได้ทันทีว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญอย่างไร เพราะหากตัวแทน (ส.ท.) ที่ได้รับเลือกเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัวย่อมจะสร้างความเดือดร้อนให้กับท้องถิ่น

ดังนั้น ประชาชนจึงจำเป็นต้องพิจารณาให้ได้ว่า ควรจะเลือกใครเป็นตัวแทน เพื่อให้เขาเหล่านั้นเป็นผู้รักษาผลประโยชน์และออกกฎหมายมาใช้กับท้องถิ่น เพราะหากกฎหมายที่นำออกใช้แล้ว สร้างความเดือดร้อนแก่ส่วนรวม ก็อาจกล่าวได้ว่าส่วนหนึ่งเกิดจากประชาชนสร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง

เกี่ยวกับการตราเทศบัญญัตินี้ คุณวันชัย บุญสุรัตน์ ได้ชี้แจงว่า "การตราเทศบัญญัติของเทศบาลนั้น ส่วนใหญ่จะออกตามกฎหมายอื่นที่วางเป็นแนวทางอยู่แล้ว สำหรับเทศบัญญัติที่ประชาชนให้ความสนใจมากที่สุดก็คือ เทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียของเขา โดยเฉพาะที่ประชาชนต้องเสียเงิน เช่น พวกค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่ไม่มีการขอประชามติขึ้น เพราะหากมีการขอประชามติ ประชาชนต้องไม่เห็นด้วยหรือขอลดอย่างแน่นอน และเท่าที่ผ่านมาประชาชนก็ไม่พอใจอยู่แล้ว" ปลัดเทศบาลกล่าวต่อไปอีกว่า "แม้ว่าทางเทศบาลจะไม่ได้ขอความคิดเห็นจากประชาชน แต่ทางเทศบาลก็มีวิธีการในการออกกฎหมายของเทศบาล ประการแรกจะพิจารณาแต่งตั้งตัวแทนของประชาชนที่เป็นกลาง ไม่มีส่วนได้เสียกับฝ่ายเทศบาล หรือประชาชนร่วมพิจารณากฎหมาย ประการที่สอง หลักเกณฑ์การกำหนดค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ก็จะกระทำโดยหาข้อมูลจากจังหวัดอื่น ๆ ที่ออกให้ในลักษณะการคล้ายประเภทหนึ่ง ๆ เก็บค่าธรรมเนียมเท่าใด โดยเปรียบเทียบกับลักษณะทางเศรษฐกิจ ซึ่งปรากฏว่า "การเก็บค่าธรรมเนียมนั้นทางเทศบาลก็ได้คำนึงถึงความเป็นไปทางเศรษฐกิจด้วย ส่วนที่จะทำให้ทุกคนพอใจ คงเป็นไปได้ยาก ทางเทศบาลไม่สามารถกำหนดได้ว่า ความยุติธรรมอยู่ที่ตรงไหน คนที่พอใจก็คิดว่า ยุติธรรม คนที่ไม่พอใจก็ว่าไม่ยุติธรรม แต่ทางเทศบาลก็ถือว่า ถ้าคนส่วนใหญ่พอใจก็เป็นใช้ได้ คือเป็นความยุติธรรมของคนส่วนใหญ่"

อย่างไรก็ตาม การใช้เทศบัญญัติต่าง ๆ นั้น สิ่งที่เทศบาลจะลืมไม่ได้ก็คือ เมื่อเทศบัญญัติใดฝ่ายสภาเทศบาล และประกาศใช้แล้วจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง นอกจากนี้หากประชาชนมีข้อข้องใจเกี่ยวกับเทศบัญญัติและบอกผ่านสื่อมวลชนมาทางเทศบาลจำเป็นต้องชี้แจงให้ประชาชนได้เข้าใจด้วย

อำนาจของสมาชิกสภาเทศบาลในลำดับต่อไปได้แก่

อำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหาร

การที่กำหนดให้สภาเทศบาลมีอำนาจควบคุมฝ่ายบริหาร คือ คณะเทศมนตรี ให้บริหารงานให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนนี้และนโยบายที่กำหนดไว้นี้ เพื่อให้เป็นไปตามหลักอุดมคติของการปกครองตนเองที่ยอมรับว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองทั้งทางตรงและทางอ้อม กำหนดให้ตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจควบคุมฝ่ายบริหารในการปฏิบัติหน้าที่นั้น นอกจากจะทำให้ฝ่ายบริหารจะต้องบริหารงานให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นแล้ว ยังเป็นการกำหนดมาตรการให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของทั้งฝ่ายสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี โดยทางอ้อมอีกด้วย กล่าวคือ ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งปฏิบัติหน้าที่บกพร่อง ประชาชนก็ยังมีโอกาสจะหักท้วง ซึ่งอาจจะแสดงออกในรูปของการวิพากษ์วิจารณ์ การร้องทุกข์ ในขั้นสุดท้ายที่ประชาชนจะใช้สิทธิทางการเมืองที่ตนมีอยู่ เพื่อการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภา และฝ่ายบริหารนั้นก็คือ การที่ประชาชนจะไม่เลือกตั้งบุคคลที่ไม่ปฏิบัติหน้าที่ในทางที่ถูกต้อง แต่การใช้สิทธิควบคุมของประชาชนจะมีประสิทธิภาพแค่ไหน ก็ขึ้นอยู่กับความสามารถทางการเมืองของประชาชนจะมีมากน้อยแค่ไหน

มาตรการที่กำหนดให้สภาเทศบาลใช้ควบคุมคณะเทศมนตรีในลักษณะที่สำคัญมีดังนี้

1. การตั้งกระทู้ถาม
2. การเปิดอภิปราย
3. การอนุมัติงบประมาณประจำปี

การตั้งกระทู้ถาม

เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาเทศบาลตั้งคำถาม เพื่อสอบถามนายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรีในข้อความใด อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรี

ในเมื่อฝ่ายสมาชิกสภาเทศบาลเกิดสงสัย หรือข้องใจว่าทำไมคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีจึงปฏิบัติหรือคั่งงั้นการปฏิบัติหน้าที่บางประการ ซึ่งการกระทำดังกล่าวของฝ่ายบริหารอาจจะก่อให้เกิดผลเสียต่อท้องถิ่น หรือประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ นายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรีที่เกี่ยวข้องจะต้องตอบกระผู้ถามให้สมาชิกสภาหายข้องใจ แต่ฝ่ายบริหารมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระผู้ถามของสมาชิกสภาก็ได้ ถ้าหากเห็นว่ายังไม่สมควรจะตอบ เพราะถ้าตอบไปแล้วจะทำให้เกิดผลเสียแก่ท้องถิ่น การไม่ตอบกระผู้ของฝ่ายบริหารตามสิทธิที่มีอยู่นั้น ฝ่ายบริหารจะต้องพิจารณาใช้สิทธิอย่างระมัดระวังในกรณีจำเป็นจริง ๆ ถ้าหากฝ่ายบริหารใช้สิทธิไม่ตอบกระผู้ในกรณีที่ไม่จำเป็น และไม่มีเหตุผลเพียงพอแล้ว ฝ่ายสมาชิกสภาก็อาจจะใช้มาตรการขั้นรุนแรงในการควบคุมฝ่ายบริหารต่อไป คือ การเปิดอภิปรายตามมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล ซึ่งจะได้กล่าวในหัวข้อต่อไป

สำหรับสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ ปรากฏว่า ในช่วงปี 2523-2526 มีกระผู้ถามรวม 11 กระผู้ เป็นของนายวิวัฒน์ ชัยรัตน์ 3 กระผู้ (ซึ่งเป็นกระผู้เกี่ยวกับการขุดร่องทางระบายน้ำ และการชำระของถนน) อีก 8 กระผู้เป็นของนายทิว วิชัยชิตตะ (ซึ่งเป็นกระผู้เกี่ยวกับผลประโยชน์อาคารฆ่าสัตว์ หาบเร่แผงลอย และการรักษาความสะอาด เรียบร้อยของบ้านเมือง)

เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้นายทิว วิชัยชิตตะ จะสังกัดกลุ่มประชาสันติ ซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองเดียวกับคณะเทศมนตรี แต่ก็ได้แสดงบทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยการตั้งกระผู้ถามคณะเทศมนตรี เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ฝ่ายบริหาร (คณะเทศมนตรี) ได้ชี้แจงถึงการปฏิบัติงาน กระผู้ถามขึ้นนั้นเป็นการสอบถามการปฏิบัติงาน เร่งรัด และติดตามผลการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร

ผลของการตั้งกระผู้ถามของนายทิว วิชัยชิตตะ ซึ่งขัดกับมติของกลุ่ม ทำให้นายทิว วิชัยชิตตะ ต้องออกจากกลุ่มประชาสันติในเวลาต่อมา และนายทิว ได้ยื่นใบลาออกจากสมาชิกสภาเทศบาล แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้สั่งระงับการลาออกไว้

อำนาจของสมาชิกสภาเทศบาลในการควบคุมคณะเทศมนตรี ต่อจากการตั้ง กระทั่งตาม คือการเปิดอภิปรายตามมาตรา 34 ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการเมืองในระดับชาติที่ ส.ส. ลงชื่อร่วมกันเพื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหาร (รัฐบาล) สำหรับข้อหาความผิดที่สมาชิกสภาเทศบาลจะยกขึ้นเพื่อร้องขอให้มีการเปิดอภิปรายคณะเทศมนตรี หรือเทศมนตรีมีอยู่ 4 ประการ คือ

1. ปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน
2. ละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่
3. ปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่
4. มีความประพฤติอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ

สมาชิกจะขอเปิดอภิปรายจะต้องมีเสียงรวมกันไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 โดยยื่นคำขอ ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด และในวันประชุมจะต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 จึงจะครบองค์ประชุม

สำหรับเทศบาลนครเชียงใหม่ กลุ่มการเมืองที่เป็นผู้จัดตั้งคณะเทศมนตรีเข้ามาบริหารงานเทศบาล มักเป็นกลุ่มที่มีเสียงข้างมากในสภาเทศบาลค่อนข้างเด็ดขาด เช่น กลุ่มประชาสันติได้รับเลือก 21 คน ในขณะที่ฝ่ายค้านมีเพียง 3 คน หรืออย่างปัจจุบันนี้ กลุ่มอนันตภูมิได้รับเลือก 14 คน ในขณะที่กลุ่มประชาสันติได้รับเลือก 10 คน

การที่กลุ่มการเมืองมีเสียงข้างมากในสภาเทศบาล ทำให้การเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหารของเทศบาลนครเชียงใหม่ ไม่เคยมีขึ้นเลย อาจเป็นเพราะฝ่ายค้านทราบที่อยู่แล้วว่า เปิดอภิปรายเมื่อไหร่ ฝ่ายบริหารก็จะต้องชนะอย่างแน่นอน

การควบคุมคณะเทศมนตรีของ ส.ท. ในลำดับต่อไปก็คือ

การอนุมัติงบประมาณประจำปี

งบประมาณประจำปีเป็นโครงการในการทำงานในรอบปีต่อไปของเทศบาล คณะเทศมนตรีจะต้องเสนองบประมาณประจำปีเพื่อขออนุมัติต่อสภาเทศบาลเสียก่อนจึงจะดำเนินการได้ ทั้งนี้เพราะเทศบาลเป็นนิติบุคคล เป็นทบวงการเมืองที่มีหน้าที่ในการให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่น การดำเนินงานต้องใช้จ่ายเงินจากภาษีอากรของประชาชน ดังนั้นประชาชนโดยตัวแทนของเขามีสิทธิที่จะควบคุมการทำงาน และการใช้จ่ายเงินตลอดจนการหาเงินมาใช้จ่ายของฝ่ายบริหารว่าเป็นไปโดยถูกต้องต่อความต้องการของเขาหรือไม่ ถ้าหากว่าถูกต้องก็ได้รับอนุมัติจากสภาเทศบาล อันเป็นตัวแทนของประชาชนให้ดำเนินการได้ แต่ถ้าหากคณะเทศมนตรีเสนองบประมาณที่ไม่ถูกต้อง เช่น โครงการในการทำงานไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน การใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นไปในลักษณะที่ไม่ประหยัด หรืออาจจะสื่อถึงความไม่สุจริตในกรณีเช่นนี้สภาเทศบาลอาจจะไม่ได้รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปีนั้น ซึ่งมีผลทำให้คณะเทศมนตรีต้องออกจากตำแหน่งไป

สำหรับการพิจารณาอนุมัติ เทศบัญญัติงบประมาณประจำปีของสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ ช่วงปี 2524-2525 ปรากฏว่า ในปี 2524 มีการอภิปรายเล็กน้อย เกี่ยวกับการขาดเงินสะสมเพื่อพัฒนาเมืองเชียงใหม่ และการหารายได้มาใช้จ่ายด้านการศึกษาล้วนในปี 2525-2528 ไม่มีผู้ใดอภิปราย และทุก ๆ ปีที่ประชุมมีมติรับหลักการเป็นเอกฉันท์ ซึ่งก็คงจะเป็นผลมาจากฝ่ายบริหารมีเสียงข้างมากอย่างเด็ดขาดในสภาเทศบาล การอภิปรายจึงมีน้อย เพราะฝ่ายค้านยังงังกั้เห็นในการลงมติอยู่ดี ประกอบกับก่อนการประชุมสภาเทศบาล กลุ่มผู้บริหาร (คณะเทศมนตรี) และสมาชิกกลุ่มนี้จะมีการประชุมภายในกลุ่มเป็นการล่วงหน้า เปิดโอกาสให้โต้แย้งและตกลงภายในกลุ่มให้เรียบร้อยก่อนการประชุม จึงทำให้การอนุมัติเทศบัญญัติงบประมาณของเทศบาลเป็นไปโดยเรียบร้อย

เกี่ยวกับความสำคัญของบทบาทในการควบคุมฝ่ายบริหารของสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ ไม่ว่าจะด้วยการตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป และการอนุมัติงบประมาณประจำปีนั้น ผู้เขียนได้มีโอกาสพูดคุยกับคุณทวี วิชัยชิตละ ผู้ซึ่งคลุกคลีกับการเมือง

ในท้องถิ่นมานานท่านหนึ่งว่า สมาชิกสภาเทศบาลควรมีบทบาทอย่างไรในการควบคุมการดำเนินงานของเทศบาล ก็ได้รับคำตอบพอสรุปได้ว่า "ควรที่สมาชิกสภาเทศบาลทุกคน ไม่ว่าจะสังกัดกลุ่มฝ่ายค้าน หรือฝ่ายบริหาร จะต้องแสดงบทบาทในการเป็นตัวแทนในการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชน และการตั้งกระทู้ถามของสมาชิกสภาเทศบาลยังช่วยเปิดโอกาสให้ฝ่ายบริหาร (คณะเทศมนตรี) ได้แถลงถึงความเป็นไปของการดำเนินงานต่าง ๆ ของเทศบาลให้ประชาชนทราบอีกด้วย"

คุณทิว กล่าวย้าว่า "สมาชิกสภาเทศบาลที่สังกัดกลุ่มเดียวกับผู้บริหาร (คณะเทศมนตรี) ยิ่งมีความจำเป็นที่จะต้องมีบทบาทในการควบคุมฝ่ายบริหาร เพื่อเปิดโอกาสให้คณะเทศมนตรีได้แสดงออกถึงผลงานและความบริสุทธิ์ใจในการทำงาน ซึ่งจะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ประชาชนเกิดความศรัทธา และไว้วางใจต่อไป" คุณทิว วิชัยชัคคะ ให้ข้อคิดในตอนท้ายด้วยว่า "การเมืองในระบบเทศบาลนั้น เสี่ยงข้างมากมักจะเป็นของฝ่ายหนึ่งเสมอ ทำให้การคัดค้านของฝ่ายค้านไม่ค่อยจะมีผลอะไร แต่สิ่งที่สำคัญก็คือ สมาชิกสภาเทศบาลทุกคนจะต้องมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ไม่ใช่ให้พวกมากลากไปหรือทำให้เกิดเผด็จการในสภา"

ดังนั้นไม่ว่า สมาชิกสภาเทศบาลจะสังกัดกลุ่มผู้บริหาร (คณะเทศมนตรี) หรือกลุ่มฝ่ายค้านก็ตาม สมควรที่จะมีบทบาทในการติดตาม ตรวจสอบและเสนอความคิดเห็นแก่ผู้บริหาร (คณะเทศมนตรี) เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชน การละเว้นบทบาทข้างต้นทำให้ดูประหนึ่งว่า สมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนมิได้พยายามปกป้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชน

อำนาจในการแต่งตั้งคณะเทศมนตรี

การดำเนินการเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะเทศมนตรีนั้น หลังจากที่มีการเลือกตั้ง ส.ท. แล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดก็จะเรียกประชุมสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อพิจารณาเลือกสมาชิกสภาเทศบาลที่สมควรจะเป็นนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี (เช่น เกี่ยวกับการสรร

หาตัวนายกรัฐมนตรี) และเมื่อสภาเทศบาลเห็นด้วยแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดก็จะประกาศแต่งตั้ง เพื่อให้นายกเทศมนตรีเข้าบริหารงานเทศบาลต่อไป

ในทางปฏิบัติ กลุ่มการเมืองที่ได้รับเสียงข้างมาก ก็จะเป็นผู้ฟอร์มตัวคณะเทศมนตรี โดยก่อนที่จะมีการประชุมในนัดแรก จะมีการประชุมกันก่อนล่วงหน้า เพื่อตกลงกันก่อนว่า สมาชิกคนใดจะเสนอใครให้ดำรงตำแหน่งอะไร และใครจะเป็นผู้รับรอง ดังนั้นในการแต่งตั้งคณะเทศมนตรีนี้ จึงกล่าวได้ว่า สมาชิกสภาเทศบาลกลุ่มที่มีเสียงข้างมากในสภา จะเป็นผู้มีบทบาทสูงกว่าฝ่ายค้าน

อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการของสภาเทศบาล

สภาเทศบาลมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการของสภาเทศบาล เพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด หรือเพื่อพิจารณาสอบสวนข้อความใด อันอยู่ในขอบเขตของสภาเทศบาลได้

คณะกรรมการของสภาเทศบาลแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ คณะกรรมการสามัญ ซึ่งจะเลือกจากผู้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลล้วน ๆ และคณะกรรมการวิสามัญ ซึ่งจะเลือกจากผู้เป็นสมาชิกสภาเทศบาล หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกก็ได้ ส่วนบทบาทในการทำงานของคณะกรรมการทั้งสองจะมีลักษณะคล้าย ๆ กัน

สำหรับคณะกรรมการสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ เท่าที่ผ่านมา คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งมาจากสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมด ไม่มีผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกเลย

บทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ในคณะกรรมการสภาเทศบาลพอสรุปได้ดังนี้

1. กระทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ โดยพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปี
แปรรูปคดี แต่จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณแต่อย่างใด เนื่องจากกรรมการทั้งหมดมา
จากกลุ่มการเมืองเดียวกัน

2. ในส่วนนี้จึงเห็นได้ว่า คณะกรรมการไม่มีบทบาทในการควบคุมฝ่ายบริหาร
เนื่องจากไม่มีคณะกรรมการอื่นใดอีก ที่สมาชิกสภาเทศบาลจะมีส่วนร่วมแก้ปัญหาหรือริเริ่ม
เสนอความต้องการของประชาชนให้แก่ฝ่ายบริหารในรูปของกรรมการแต่อย่างใด บทบาท
ต่าง ๆ จึงเป็นการสนับสนุนมากกว่า

โดยสรุป เกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งถือว่า เป็นตัวแทนของ
ประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ นับว่ามีหน้าที่สำคัญในการรักษาผลประโยชน์ของ
ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการตราเทศบัญญัติ หรือการควบคุมการดำเนินงานของคณะเทศมน
ตรี โดยการตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นผลประโยชน์ของประชา
ชน และการอนุมัติงบประมาณประจำปี

นอกจากบทบาทข้างต้นแล้ว คุณวันชัย บุญสุรัตน์ ปลัดเทศบาลฯ เห็นว่า สมาชิก
สภาเทศบาลควรจะมีบทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ "ควรจะทำให้ใกล้ชิดกับ
ประชาชนมากยิ่งขึ้น ออกสัมผัสกับประชาชน เพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการของ
ประชาชน และนำปัญหาที่ได้รับมาพิจารณาหาทางแก้ไข โดยเฉพาะในปัจจุบัน ซึ่งเทศบาล
ได้ขยายขอบเขตความรับผิดชอบออกไปจาก 17 ตารางกิโลเมตร เป็น 40 ตารางกิโล
เมตร สมาชิกสภาเทศบาล ยิ่งควรจะต้องใกล้ชิดกับประชาชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะทำให้
ประชาชนมั่นใจได้ว่า เทศบาลจะสามารถดูแลและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้ดีเท่ากัน
หรือดีกว่า ตอนที่อยู่ใต้ความปกครองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน"

ดังนั้น สมาชิกเทศบาลไม่ว่าจะเป็นฝ่ายค้านหรือฝ่ายบริหารจึงจำเป็นต้องอยู่ใกล้ชิดกับประชาชน
หาทางแก้ไขปัญหให้กับประชาชน และพยายามรักษาผล
ประโยชน์ของประชาชนอย่างดีที่สุด

มีข้อสังเกตเกี่ยวกับการประชุมของสภาเทศบาลประการหนึ่งว่า ตามกฎหมายนั้น สภาเทศบาลไม่มีหน้าที่ที่จะต้องปรึกษาหารือในเรื่องการเมืองของชาติ คือ ไม่มีหน้าที่ที่จะนำมาพิจารณาลงมติเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือต่อต้านโต้แย้ง เพราะการเมืองในระดับชาติ เป็นเรื่องของรัฐบาลกลาง เทศบาลเป็นเพียงหน่วยงานปกครองท้องถิ่นรูปหนึ่ง มิใช่รัฐอิสระ และการต่อต้าน โต้แย้ง อาจนำไปสู่ความแตกแยก วุ่นวาย ขึ้นได้

ส่วนที่ 4

คณะเทศมนตรี

ผู้ได้รับการคัดเลือกเข้ามาบริหารงานในเทศบาลที่สำคัญนอกจากสมาชิกเทศบาลซึ่งทำหน้าที่เป็นสภาแล้ว ส่วนที่สำคัญที่สุดซึ่งจะทำหน้าที่ในการบริหารงานเทศบาล ในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาก็คือคณะเทศมนตรี โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้าซึ่งเมื่อได้รับคัดเลือกแล้ว ย่อมแสดงถึงการได้รับเกียรติจากประชาชนและการระหน้าที่ความรับผิดชอบควบคู่กันไปด้วยจึงจำเป็นที่จะต้องแสดงให้ประชาชนได้ประจักษ์ถึงความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นที่พึงของประชาชนให้ได้รับความอบอุ่นใจ

คณะเทศมนตรี ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารกิจการของเทศบาลนคร เชียงใหม่ นั้น ประกอบด้วย

นายกเทศมนตรี	คือ นายวรากร คันทรานนท์
เทศมนตรีฝ่ายสาธารณสุข	คือ นายสมศักดิ์ บุญตระกูลขุนทด
เทศมนตรีฝ่ายธุรกิจและการคลัง	คือนายวาทย์ วิบูลสันติ
เทศมนตรีฝ่ายการศึกษา	คือ นายสมบูรณ์ กันทะปา
เทศมนตรีฝ่ายงานช่าง	คือ นายสัญญาชัย โอสถาพันธ์

สำหรับอำนาจหน้าที่ของเทศมนตรีนั้น ผู้เขียนขอสรุปย่อ ๆ พอเข้าใจ ดังนี้

1. ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารงานของเทศบาล ตามพระราชบัญญัติเทศบาลและกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับที่ระบุไว้ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะเทศมนตรี รวมทั้งการออกเทศบัญญัติหรือยกเลิกแก้ไขเพิ่มเติมเทศบัญญัติ
2. อำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดเทศบัญญัติ โดยนายกเทศมนตรีหรือคณะเทศมนตรีมีอำนาจที่จะเรียกตัวผู้ต้องหาและพยานมาบันทึกถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเปรียบเทียบได้
3. คณะเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาล ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายปกครองท้องถิ่น

จากอำนาจหน้าที่ข้างต้น ทำให้บทบาทของคณะเทศมนตรี ซึ่งทำงานในท้องถิ่น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนย่อมมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนทุกกลุ่ม ข้าราชการทุกฝ่าย ทุกระดับชั้น และแม้สภาเทศบาลเอง ประกอบกับภาระหน้าที่ของเทศบาลนับวันจะทวีความสำคัญมากขึ้นเป็นลำดับ เมื่อประชาชนมากขึ้น การบริหารก็ต้องมากขึ้นตามไปด้วย การปฏิบัติงานของคณะเทศมนตรีในแต่ละระดับไม่ว่าในสำนักงาน หรือนอกสำนักงานล้วนแล้วแต่เป็นงานที่จะต้องปฏิบัติจึงทำให้แล้วเสร็จด้วยดีทั้งสิ้น

ดังนั้น บทบาทที่ควรเป็นของคณะเทศมนตรีก็คือ การดำรงตนอยู่ อย่างผู้มีเกียรติ ด้วยการปฏิบัติภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบให้ดีที่สุด โดยยึดชื่อความต้องการของประชาชนเป็นที่ตั้ง เพื่อความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นโดยส่วนรวม

สำหรับบทบาทในด้านต่าง ๆ ของคณะเทศมนตรีในการพัฒนาท้องถิ่นโดยส่วนรวม ผู้เขียนขอแยกเป็นหัวข้อย่อย ๆ ดังนี้คือบทบาทในทางกฎหมาย บทบาทในทางสังคม บทบาทในทางเศรษฐกิจ บทบาทในทางการบริหาร บทบาทในทางการเมือง และบทบาทในทางความมั่นคง

บทบาทในทางกฎหมาย กฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ถือว่าเป็นขอบเขตของอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานหรือแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวัน นายกเทศมนตรีและเทศมนตรีทุกคนจะต้องมีความรอบรู้กฎหมายและระเบียบแบบแผนต่าง ๆ ให้เหมาะสมแก่ตำแหน่งหน้าที่ โดยจะต้องเข้าใจว่ากฎหมายแต่ละเรื่อง ระเบียบแต่ละอย่างนั้นมีบัญญัติไว้อย่างไร มีขอบเขตและให้อำนาจมากน้อยเพียงใด จะได้ปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ที่ความรับผิดชอบได้อย่างถูกต้อง โดยมีหลักการยึดถือที่แน่นอน

บทบาทในทางกฎหมายอีกประการหนึ่งก็คือ การบังคับใช้กฎหมาย นายกเทศมนตรี และเทศมนตรีจะต้องเป็นแบบอย่างอันเคร่งครัดในการยึดถือระเบียบกฎหมายเป็นตัวอย่างที่ดีแก่พนักงานเทศบาลและประชาชนทั่วไป หากมีการฝ่าฝืนจะต้องมีการว่ากล่าวตักเตือนและลงโทษ โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง เพื่อรักษาระเบียบโดยส่วนรวม

เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจสมาชิกสภาเทศบาลในกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ นั้น คุณทิว วิชัยชิตะและผู้บริหารของเทศบาลท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นในทำนองเดียวกันว่า "คณะเทศมนตรีส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ ในระเบียบ กฎหมายของเทศบาลน้อยมาก เทศมนตรีบางคนเข้ามาบริหารงาน โดยไม่รู้ระเบียบกฎหมายเลย เมื่อเข้ามาแล้วค่อยมาศึกษา เมื่อไม่มีความรู้ในระเบียบกฎหมายของเทศบาล จึงมักจะทำให้เข้าใจบทบาทของเทศบาลคลาดเคลื่อน การเข้ามาบริหารที่เน้นการก่อสร้างวัตถุสิ่งของ เช่น ถนน สะพาน ตามที่ได้สัญญากับประชาชน เพราะสามารถสะท้อนกลับในด้านหรือ เสียได้ง่ายกว่าการทำงานในลักษณะที่ไม่ได้ซื้อเสียงกลับมามากไม่ค่อยทำ" ผู้บริหารท่านเดิมได้ย้ำอีกว่า สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารหรือคณะเทศมนตรีขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกฎหมายของเทศบาลก็คือ "การเปลี่ยนแปลงตัวผู้บริหารในคณะเทศมนตรี โดยผู้บริหารจะอยู่ปีครึ่ง หรือ 2 ปี แล้วก็เปลี่ยนให้ผู้อื่นที่สังกัดกลุ่มการเมืองเดียวกันขึ้นมาบริหารบ้าง อาจเพื่อเกียรติยศ ชื่อเสียงวงศ์ตระกูล หรือเพื่อเปิดโอกาสให้มีการใช้ตำแหน่งหาคะแนนเสียง หรืออย่างที่มีจะมีการอ้างอยู่เสมอ คือ เพื่อความเหมาะสม ซึ่งเมื่อผู้บริหารใหม่ขึ้นมา ก็อยากจะทำโน้นทำนี้ ให้เป็นผลงานของตัวเอง จนบางครั้งไม่ได้คิดหรือศึกษาเลยว่า เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการที่จะกระทำในสิ่งนั้น ๆ ได้หรือไม่ สิ่งนี้จะทำให้เกิดผลเสีย เราว่าการที่ผู้บริหารเข้ามา ก็ทำตามที่คุณคิดว่าจะเป็นประโยชน์กับตน หาได้หาเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน ในที่สุดประชาชนก็จะเสื่อมความนิยมในเทศบาล"

คุณทิว วิชัยชิตะ ได้ให้ข้อคิดในตอนท้ายว่า "ส.ท. จำนวนน้อยเท่านั้นที่มีความตั้งใจจะเข้าไปบริหารจริง ๆ เพื่อพัฒนาปรับปรุงบ้านเมือง ส่วนใหญ่ต้องการเข้าไปเพราะมีหน้ามีตา เป็นฐานกำลังในด้านธุรกิจของตัวเองหวังผลประโยชน์ส่วนตัว ส่วนผู้ที่มีความตั้งใจจริง ก็มักจะกลายสภาพเป็นผู้หวังผลประโยชน์เมื่อช่วงเวลาผ่านไประยะหนึ่ง"

การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้บริหารในคณะเทศมนตรีนี้ ผู้เขียนจะขอยกตัวอย่างจากผู้บริหารชุดเดิม ช่วงปี 2523-2528 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2523 ได้มีการประชุมสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นสมัยแรก โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุม เพื่อพิจารณาเลือกบุคคลผู้สมควรเป็นนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี ด้วยความเห็นชอบของสภาเทศบาลตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

สมาชิกสภาเทศบาลได้ลงมติเลือกบุคคลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ร.อ.น.พ.กนก รัตนัย	เป็นนายกเทศมนตรี
2. นายพิรุณ อินทรารุช	เป็นเทศมนตรีฝ่ายธุรกิจการและงานคลัง
3. นายมนู แมมนนตรี	เป็นเทศมนตรีฝ่ายสาธารณสุข
4. นายศรีสวัสดิ์ อารีพันธ์	เป็นเทศมนตรีฝ่ายงานช่าง
5. นางนงลักษณ์ คล่องค้ำนวนการ	เป็นเทศมนตรีฝ่ายการศึกษา

ต่อมา น.พ.มนู แมมนนตรี ได้ขอลาออกจากเทศมนตรี เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2525 ตามข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล โดยให้เหตุผลว่ามีธุรกิจส่วนตัวมาก ตามข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล พ.ศ. 2496 ข้อ 97 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกประชุมสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ เพื่อพิจารณาเลือกผู้สมควรเป็นเทศมนตรี ปรากฏว่านายวิทยา กระแสชัย ได้เป็นเทศมนตรี

ตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา นายกเทศมนตรีและคณะเทศมนตรี ประกอบด้วย

1. ร.อ.น.พ.กนก รัตนัย	นายกเทศมนตรี
2. นายพิรุณ อินทรารุช	เทศมนตรีฝ่ายธุรกิจการและงานคลัง
3. นายวิทยา กระแสชัย	เทศมนตรีฝ่ายสาธารณสุข
4. นายศรีสวัสดิ์ อารีพันธ์	เทศมนตรีฝ่ายงานช่าง
5. นางเยาวลักษณ์ คล่องค้ำนวนการ	เทศมนตรีฝ่ายการศึกษา

เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2526 ร.อ.น.พ.กนก รัตนัย ได้ขอลาออกจากตำแหน่งนายกเทศมนตรี เนื่องจากสุขภาพไม่สมบูรณ์ เป็นผลทำให้คณะเทศมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งไปทั้งหมด ตามมาตรา 45(3) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ อาศัยอำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล พ.ศ. 2496 ข้อ 97 ได้เรียกประชุมสมาชิกสภาเทศบาลเพื่อพิจารณาเลือกบุคคลผู้สมควรเป็นนายกเทศมนตรีและเทศมนตรีตามกฎหมายกำหนด

ผลในการประชุมสภาเทศบาลสมัยวิสามัญ สมัยที่ /2526 ครั้งที่ 1 วันที่ 1 มิถุนายน 2526

1. นายศรีสวัสดิ์ อารีพันธ์	เป็นนายกเทศมนตรี
2. นางเยาวลักษณ์ คล่องค้ำวนการ	เป็นเทศมนตรีฝ่ายการศึกษา
3. นายใหญ่ลย์ หลบุตร	เป็นเทศมนตรีฝ่ายสาธารณสุข
4. นายพิรุณ อินทรารุช	เป็นเทศมนตรีฝ่ายธุรการและงานคลัง
5. นายมนัส ศิริมหาราช	เป็นเทศมนตรีฝ่ายงานช่าง

ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงได้แต่งตั้งนายกเทศมนตรีและเทศมนตรีดังกล่าวตามความ
ในมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2527 นายพิรุณ อินทรารุช เทศมนตรีถึงแก่กรรม ในการ
ประชุมสภาเทศบาลสมัยวิสามัญ สมัยที่ 1/2527 วันที่ 19 มกราคม 2527 ได้ลงมติให้นาย
วิทยา กระแสชัย เป็นเทศมนตรีฝ่ายการศึกษา และให้นางเยาวลักษณ์ คล่องค้ำวนการ
เป็นเทศมนตรีฝ่ายธุรการและงานคลัง

ในช่วงปี 2527-4 ส.ค.2528 นายกเทศมนตรีและคณะเทศมนตรี เทศบาลนคร
เชียงใหม่ จึงประกอบด้วย

1. นายศรีสวัสดิ์ อารีพันธ์	นายกเทศมนตรี
2. นางเยาวลักษณ์ คล่องค้ำวนการ	เทศมนตรีฝ่ายธุรการและงานคลัง
3. นายใหญ่ลย์ หลบุตร	เทศมนตรีฝ่ายสาธารณสุข
4. นายมนัส ศิริมหาราช	เทศมนตรีฝ่ายงานช่าง
5. นายวิทยา กระแสชัย	เทศมนตรีฝ่ายการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารครั้งสำคัญของคณะเทศมนตรีชุดก่อน โดยคุณหมอลอกน
รัตน์ ลาออกและคุณศรีสวัสดิ์ อารีพันธ์ ขึ้นมาแทน จะเป็นเพราะสุขภาพของคุณหมอลอกน
หรือสาเหตุอื่น ๆ ที่มีคนพูดไปต่าง ๆ นานาก็ดีนั้น ผู้เขียนไม่ขอแสดงความคิดเห็นใด ๆ ใน
การ เปลี่ยนแปลงตัวผู้บริหารของคณะเทศมนตรีชุดก่อน แต่อยากขอขอดึงผู้บริหารชุดใหม่ว่า
การ เปลี่ยนแปลงตัวผู้บริหารนั้นกระทำได้อย่างไรหากมีพื้นฐานที่มีผลประโยชน์ของประชาชน การ

เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อสนองความอยากในเรื่องเกียรติยศ ชื่อเสียง หรือเพื่อใช้ตำแหน่งเพื่อหา คะแนนนิยม จะไม่ก่อประโยชน์อันใดเลยทั้งกับคณะเทศมนตรีและประชาชน

บทบาทของคณะเทศมนตรีในทางสังคม

จะต้องพบปะเข้าหาประชาชนในโอกาสที่จะทำได้ ด้วยการออกเยี่ยมเยียนไปในงานรับเชิญในโอกาสต่าง ๆ เพื่อจะได้ทำความรู้จักประชาชนทุกสาขา อาชีพ รู้ทุกข์-สุขและความต้องการต่าง ๆ ของประชาชน ตลอดจนจะได้รับทราบข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์แก่อนุมัติอย่างจริงจัง เพราะประชาชนย่อมรู้ความต้องการของเขาดี

เทศมนตรีและนายกเทศมนตรีต้องปฏิบัติตนเป็นที่น่าเลื่อมใสศรัทธา เป็นที่นับถือของผู้อื่น ในทางด้านส่วนตัวจึงต้องเป็นคนดี มีศีลธรรม รู้จักสิ่งที่ดีควรประพฤติหรือสิ่งที่ไม่ควรทำ มีลักษณะเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต ไม่หลงมัวเมาในลาภยศ อภายมุขทั้งปวง ประหยัด มีความเรียบร้อยในครอบครัว

การเข้าสัมผัสกับประชาชนนี้ คุณวันชัย บุญสุรัตน์ ปลัดเทศบาลฯ ให้ข้อคิดว่า "การเข้าสัมผัสประชาชนเป็นการเสี่ยง หากประชาชนไม่พอใจอาจจะถูกคำกลับมา โดยเฉพาะในคอนตัน ๆ ที่เข้ามาบริหารจะต้องเจอปัญหา แต่หากสามารถทำให้ประชาชนเข้าใจได้ ปัญหาที่จะหมดไป"

คุณวรากร หันทรานนท์ นายกเทศมนตรี ได้กล่าวถึงนโยบายของคณะเทศมนตรีในทางสังคมว่า "คณะเทศมนตรีชุดนี้มีนโยบายที่จะสร้างความใกล้ชิดกับประชาชนให้มากที่สุด โดยการออกเยี่ยมเยียนประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ของเทศบาลวนเวียนไปเรื่อย ๆ เพื่อรับทราบข้อคิดเห็นและปัญหาของประชาชน และนำมาพิจารณาคำเนินการต่อไป" นายกเทศมนตรีกล่าวต่อไปอีกว่า "การออกเยี่ยมเยียนประชาชนนี้มิได้ออกไปเฉพาะคณะเทศมนตรีและ ส.ท. ที่สังกัดกลุ่มการเมืองเดียวกันเท่านั้น แต่ได้ชักชวน ส.ท. คนอื่น ๆ และให้ส่วนราชการต่าง ๆ ของเทศบาลส่งเจ้าหน้าที่รวมออกไป เพื่อรับทราบปัญหาและหาทาง

แก้ไขได้อย่างถูกต้องด้วย สำหรับวิธีอื่น ๆ หนึ่งทางเทศบาลได้แจกจ่ายไปรษณีย์บัตรไปยังประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้ส่งคำแนะนำและปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ มายังเทศบาล (ดูภาพประกอบ)

ปลัดเทศบาล ได้กล่าวถึงการออกเยี่ยมเยียนประชาชนของคณะเทศมนตรีชุดปัจจุบันว่า "คณะเทศมนตรีจะเดินเข้าหาประชาชน สัมผัสประชาชนมากยิ่งขึ้น เช่น การประชุมกับหมู่บ้านต่าง ๆ หรือในชุมชนแออัด ซึ่งแต่เดิมเคยทิ้ง ก็จัดสรรงบประมาณ ให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกว่า เทศบาลเป็นห่วงเป็นใยประชาชน มิได้ทอดทิ้ง เดิมทีนั้นประชาชนจะไม่ค่อยพอใจเทศบาล คิดว่าเทศบาลไม่สนใจ โดยดูได้จากสิ่งของสาธารณะที่เสียหาย เช่น โคมไฟ ถูกขว้างปาเสียหาย แต่ปัจจุบันความเสียหายได้ลดน้อยลงไป ประกอบกับปัจจุบันเทศบาลมีนโยบายที่เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นในการพัฒนา เพื่อให้ เกิดความรู้สึกหวงแหนสาธารณะสมบัติมากยิ่งขึ้น สำหรับประชาชนที่มีฐานะความเป็นอยู่ดีแล้วก็คง "ไม่มีปัญหามากนัก"

ผู้เขียนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมการออกเยี่ยมเยียนประชาชนร่วมกับคณะเทศมนตรี และบุคคลอื่น ๆ ก็ได้ข้อคิดจากประชาชนว่า อยากให้คณะเทศมนตรีหมั่นออกเยี่ยมเยียนเวลาที่มีปัญหาจะได้บอกได้ จะให้พวกตนไปแจ้งเรื่องกับเทศบาลก็คงจะไม่กล้า

จะเห็นได้ว่า หากคณะเทศมนตรีหรือสมาชิกสภาเทศบาลก็ตามมีบทบาททางสังคมสูง รู้จักทบทวนเยี่ยมเยียนประชาชน รู้ทุกข์ รู้สุข ของประชาชน และพยายามหาทางแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ย่อมจะสามารถสร้างภาพพจน์ที่ดีทั้งกับตนเองและเทศบาล คือเสี่ยงว่าการสร้างวัตถุสิ่งของที่ไม่มีความคงทนถาวร

บทบาทของคณะเทศมนตรีในทางเศรษฐกิจ

ในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่จะก่อให้เกิดผลดีขึ้น โดยส่วนรวม ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการพัฒนาหน่วยงานปกครองท้องถิ่น คือเทศบาลเป็นส่วนประกอบด้วย กิจกรรมพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม เช่น ถนนหนทาง

ไฟฟ้า ประปา สาธารณสุข การศึกษา ฯลฯ แม้จะเป็นงานที่รัฐบาลกลางต้องดำเนินการอยู่แล้ว แต่ท้องถิ่นก็สามารถเข้าดำเนินการในส่วนของตัวเองได้ อันจะเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล

หน่วยการปกครองท้องถิ่นในต่างประเทศนั้น คณะผู้บริหารตลอดจนสภาท้องถิ่นได้ช่วย ส่งเสริมให้มีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ตัวอย่าง เช่น ที่ประเทศออสเตรเลีย สภาท้องถิ่นมีความสนใจที่จะสนับสนุนกิจการอุตสาหกรรมในเขตเทศบาลให้มากที่สุด ด้วยการวางแผนด้านการหาที่ตั้งที่เหมาะสม หาช่องทางให้กับผู้ประกอบการใหม่ อำนวยความสะดวกด้านปัจจัยพื้นฐานการผลิต เช่น ไฟฟ้า ประปา การขออนุญาตฯลฯ

ประเทศลักเซมเบิร์ก เทศบาลสนับสนุนการอุตสาหกรรมในเขตของตนด้วยการสร้างถนนหนทางขึ้นใหม่ ทำทางระบายน้ำให้สำหรับโรงงานอุตสาหกรรม เทศบาลร่วมกับรัฐบาลในการชักจูงดึงดูดการลงทุน การอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ทั้งที่ทำผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปและกึ่งสำเร็จรูป และให้การสนับสนุนโดยการออกกฎหมายรับประกันสินค้าอุตสาหกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการประกันการลงทุนของชาวต่างประเทศด้วย ส่วนในประเทศเบลเยียม เทศบาลให้ประโยชน์ทางอ้อมแก่การจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตของตน เช่น ลดภาษีการใช้ที่ดิน ภาษีขาเข้า คิดค่าน้ำประปา ไฟฟ้า ในอัตราที่เป็นกรณีพิเศษ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่านโยบายและการดำเนินงานของเทศบาลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น แต่เท่าที่ผ่านมาปรากฏว่า คณะเทศมนตรีของเทศบาลเกือบทุกแห่งต่างมีแนวความคิด แนวนโยบาย การพัฒนาที่ขาดทิศทางที่แน่นอน ขาดการวางแผนที่มีเหตุผล บริหารงานตามสามัญสำนึก ขาดข้อมูลสนับสนุน จึงกลายเป็นว่าคณะเทศมนตรีทำตามความต้องการของตนเอง ไม่ได้ทำตามความต้องการของประชาชน เป้าหมายการพัฒนาที่ต่างคนต่างทำขาดทิศทางที่แน่นอน ย่อมก่อให้เกิดความสูญเปล่า ไม่ประหยัดและไร้ประสิทธิภาพ

การพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นจะต้องกระทำอย่างมีเป้าหมายและทิศทางที่แน่นอน ดังนั้น คณะเทศมนตรีในฐานะผู้บริหารงานของเทศบาลจะต้องมีการศึกษาถึงแนว

นโยบายทั้งระดับชาติและระดับจังหวัด ประสานเข้ากับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น แล้วนำมากำหนดเป็นแนวนโยบายและแนวทางพัฒนาอย่างมีเหตุผล ด้วยวิธีการหาข้อมูลสภาพปัญหา สาเหตุปัญหา จึงทำแผนงานและโครงการตามลำดับ ความจำเป็นก่อนหลังและนำมาปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

เมืองเชียงใหม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นเมืองหลักเมืองหนึ่งของภาคเหนือ ซึ่งตามโครงการพัฒนาเมืองหลักนี้ ผู้เขียนได้เคยกล่าวถึงบ้างแล้วในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของเทศบาลในฐานะที่เป็นองค์กรระดับท้องถิ่น ที่นับว่ามีบทบาทอย่างยิ่งในการเสริมสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ในด้านสังคม เช่น การป้องกันน้ำท่วม การปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม จัดหาที่อยู่อาศัยให้ผู้มีรายได้น้อย ฯลฯ ในทางเศรษฐกิจ เช่น การส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการพาณิชย์ เป็นต้น

แต่การที่เทศบาลจะสามารถแสดงบทบาทดังกล่าวได้ ย่อมจะต้องอาศัยผู้บริหาร คือ คณะเทศมนตรีและผู้บริหาร คือ พนักงานเทศบาล ในการดำเนินงาน ตลอดจนความร่วมมือของประชาชน

ความสำคัญของคณะเทศมนตรีนับมีอยู่มาก เนื่องจากเป็นผู้กำหนดนโยบายและแนวทางการทำงานให้กับผู้บริหาร ดังนั้นโครงการพัฒนาเมืองหลักจะสัมฤทธิ์ผลได้ คณะเทศมนตรีจะต้องให้ความสนใจ และมีนโยบายที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา ตลอดจนสามารถประสานงานกับผู้บริหารและประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

ในที่สุด จะเห็นได้ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเทศบาล จะได้รับผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งจึงอยู่ที่ว่าคณะเทศมนตรีจะให้ความสนใจ จริงใจและจริงจัง พร้อมทั้งจะเสียสละและเป็นตัวหน้าในการดำเนินการด้วย

บทบาทของคณะเทศมนตรีในทางการบริหาร

คณะเทศมนตรี คือผู้บริหารงานของเทศบาล โดยมีพนักงานเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่

ที่ ดังนั้น นอกจากคณะกรรมการจะต้องมีแนวทางการวางแผนพัฒนาอย่างมีระบบที่ดีแล้ว ยังจะต้องอยู่ที่การบริหารให้เป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพด้วย ในการดำเนินการตามแผนนี้ จำเป็นต้องอาศัยผู้ใต้บังคับบัญชา คือพนักงานเทศบาลทุกส่วน ทุกฝ่าย ตั้งแต่ระดับหัวหน้าจนถึงเจ้าหน้าที่ระดับต่ำสุด โดยการชี้แจงให้พนักงานเทศบาล ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติได้ทราบถึงนโยบาย เป้าหมาย และแนวทางในการปฏิบัติ ให้มีความเข้าใจอย่างแท้จริง ในทิศทางเดียวกัน เพื่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และคณะกรรมการในฐานะผู้บริหารระดับสูงยังต้องหามาตรการในการมอบหมายภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ และควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายด้วย การกำหนดมาตรการควบคุมงานอาจใช้หลักเกณฑ์หลาย ๆ ประการ ประกอบเช่นกัน การกำหนดปริมาณงานที่จะต้องทำให้แล้วเสร็จในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ หรือการกำหนดคุณภาพของงาน เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อวัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลด้วย แต่สิ่งที่คณะกรรมการจะลืมไม่ได้ก็คือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถบริหารงานให้ได้ทั้งผลงานและน้ำใจ

สำหรับบทบาทของคณะกรรมการชุดปัจจุบัน ในการบริหารของเทศบาลนั้น ปลัดเทศบาลฯ ให้ความเห็นว่า "พนักงานเทศบาล (ฝ่ายประจำ) - และคณะกรรมการมีความใกล้ชิดกันมาก คณะกรรมการเปิดโอกาสทุกคนที่อยากพบ ไม่เก็บตัว ไม่หวงตัว ฝ่ายประจำจึงสามารถที่จะเข้าพบปะพูดคุย ปรึกษาหารือได้ ขณะเดียวกัน คณะกรรมการก็จะเข้าพบปะพูดคุยกับพนักงานเทศบาล ซึ่งเป็นฝ่ายประจำ จึงทำให้มีความเป็นอันเองมากขึ้น การทำงานก็ประสานกันอย่างราบรื่น ปราศจากความขัดแย้ง" ปลัดเทศบาลฯ กล่าวต่อไปอีกว่า "การปฏิบัติงานของฝ่ายประจำ (พนักงานเทศบาล) เอง ก็มีการปรับใหม่ คือแต่เดิมงานบางงานจะต้องส่งเรื่องผ่านปลัดเทศบาลฯ ก็เปลี่ยนให้คณะกรรมการสามารถส่งการไปยังพนักงานเทศบาลฝ่ายต่าง ๆ แล้วฝ่ายประจำก็จะรายงานมาให้ปลัดฯ ทราบภายหลัง ซึ่งก็ทำให้สะดวกรวดเร็วขึ้น หรืองานบางงานที่ต้องให้คณะกรรมการตัดสินใจ ทางฝ่ายประจำก็จะหารือกับนายกฯหรือเทศมนตรี ที่รับผิดชอบก่อนว่าจะเอาอย่างไร จะแก้ไขอย่างไร แล้วจึงค่อยเสนอเรื่องหรือนำเข้าที่ประชุม ก็ทำให้ปัญหาข้อขัดแย้งน้อยลง เรียกได้ว่าเป็นการประสานงานกันนอกกรอบแบบ"

ปลัดเทศบาลฯ ได้ให้ความเห็นต่อไปว่า "คณะเทศมนตรีได้ร่วมลงไปเผชิญกับปัญหา ซึ่งทำให้ได้ทราบข้อเท็จจริง เพราะไม่เช่นนั้นแล้ว หากพนักงานเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ไปฝ่ายผู้เสียหายประโยชน์ก็จะวิ่งเข้าหาคณะเทศมนตรี เพื่อหยุดยั้ง ซึ่งก็ทำ ๆ หยุด ๆ แต่เดี๋ยวนี้ฝ่ายคณะเทศมนตรีลงมาลุยด้วย ร่วมลงมาเผชิญกับปัญหาที่ทำให้ทราบข้อเท็จจริง การทำงานจึงเป็นไปอย่างราบรื่น ตัวอย่างเช่น การรักษาความสะอาดและทบทวนเร่ง ผงลอย ซึ่งคณะเทศมนตรีกล้าที่จะลงไปจับเองเป็นการยอมเสียคะแนนเสียง คือถ้าจับแล้วประชาชนอาจไม่เลือกเขาในครั้งต่อไป แต่จะเป็นประโยชน์กับพนักงานเทศบาล ซึ่งเป็นการให้กำลังใจว่า คณะเทศมนตรีไม่ได้ทอดทิ้ง และได้ร่วมกันแก้ไขปัญหา" ปลัดเทศบาลฯ กล่าวถึงการบุกเบิกที่สาธารณะประโยชน์ว่า "จะมีการดำเนินการอย่างเด็ดขาด เทศบาลเอาแน่ ขอให้ผู้บุกเบิกได้เตรียมตัวเตรียมใจที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายด้วย"

จะเห็นได้ว่า บทบาทในด้านการบริหารของคณะเทศมนตรีนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งคณะเทศมนตรีจะต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่งในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในขณะเดียวกันก็จะต้องรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนด้วย

บทบาทในทางการเมืองของคณะเทศมนตรี

ในฐานะที่คณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายการเมืองท้องถิ่น และเป็นตัวแทนในการรักษาผลประโยชน์ของประชาชน ทุกกลุ่ม ทุกอาชีพ ทุกระดับชั้น รวมทั้งการเป็นตัวแทนของสภาท้องถิ่น และข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ คณะเทศมนตรีจึงย่อมต้องมีบทบาทในการประสานประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ตลอดจนการรักษาผลประโยชน์ของท้องถิ่นด้วย การแสดงบทบาทในด้านการเมือง โดยการเปิดโอกาสให้กับทุกฝ่ายที่จะอภิปราย ชี้แนะหรือตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะเทศมนตรี เปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอความต้องการและชี้แนะการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ได้ ติดตามความต้องการของประชาชนอยู่ตลอดเวลา จะทอดทิ้งมิได้ และจะต้องตอบสนองความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม อันจะนำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย และยิ่งจะส่งผลให้มีการรักษาและวางแผนเทศบาลด้วย

คณะกรรมการในฐานะฝ่ายการเมืองของท้องถิ่น จำเป็นที่จะต้องชี้แนะการเมืองของท้องถิ่นแก่ประชาชนให้เข้าใจอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะป็นช่องทางหรือวิธีการต่าง ๆ ที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ เช่นการชักชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แนะนำให้ประชาชนรู้จักบทบาทของตนเองที่ควรมีต่อเทศบาล เป็นต้น

การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในวิถีทางที่ถูกต้อง ตามครรลองของการปกครองตนเอง จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งถ้าหากการปกครองในท้องถิ่นมีฐานะที่มั่นคงเป็นปึกแผ่นแล้ว ย่อมส่งผลให้การปกครองในระดับชาติเจริญก้าวหน้าตามไปด้วยอย่างแน่นอน

บทบาทของคณะกรรมการในทางความมั่นคง

บทบาทที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ล้วนเป็นบทบาทในด้านการเสริมสร้าง แด่บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ บทบาทในการป้องกันและรักษาความมั่นคงแห่งสังคม คณะมนตรีจะต้องใช้ความสามารถในการชักชวนประชาชนให้เข้าร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงาน เพื่อความมั่นคงของท้องถิ่นด้วย

บทบาทในการป้องกันและสร้างความมั่นคงแห่งสังคมก็คือ การกำจัดแหล่งอบายมุข การกำจัดการกระทำผิดกฎหมายทุกรูปแบบ รวมทั้งการป้องกันอันตรายหรือเหตุร้ายในรูปต่าง ๆ โดยบทบาทนี้คณะมนตรีและเทศบาลควรจะได้ปลูกฝังความร่วมมือของประชาชนให้ช่วยกันเป็นหูเป็นตาแก่ท้องถิ่น หรือได้มีส่วนร่วมกำจัดสิ่งที่ไม่ดีต่าง ๆ ให้หมดไป รวมทั้งให้การสนับสนุนงานทางด้านมวลชนเพื่อสร้างแนวป้องกันอันแข็งแกร่งขึ้นในทุกท้องถิ่น

ในฐานะที่ท้องถิ่นเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น คณะมนตรีและพนักงานเทศบาลควรจะได้ปลูกฝังประชาชนและเยาวชนให้มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ด้วยการอบรม เผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ แก่ประชาชนทั่วไป เปรียบเสมือนสะพานเชื่อมความเข้าใจอันดีต่อกัน

ระหว่างประชาชนในท้องถิ่นและต่อรัฐบาล การสร้างเป็นการสร้างสรรค์ความร่วมมือเป็น
 หนึ่งใจเดียวกันของท้องถิ่นในอันที่จะขจัดปัดเป่าภัยต่าง ๆ เป็นการสร้างความมั่นใจและ
 ขวัญที่ให้แก่ท้องถิ่น เพื่อความอบอุ่นใจของประชาชนโดยส่วนรวม

สรุปจากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น จึงชี้ให้เห็นว่า คณะเทศมนตรีซึ่งเป็นผู้บริหาร
 ของท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาท้องถิ่นในทุก ๆ ด้าน เป็นตัวจักรสำคัญใน
 การพัฒนาการเมือง เป็นรากฐานอันสำคัญต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตย เป็นรากฐาน
 และพลังสำคัญต่อความมั่นคงและความสำเร็จของการเมืองระดับชาติ เป็นผู้มีบทบาทในการ
 ช่วยพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น อันมีผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของชาติ
 โดยส่วนรวม เป็นตัวกลางในการประสานงานและประสานความเข้าใจระหว่างราชการกับ
 ประชาชนมีผลก่อให้เกิดการพัฒนาการบริหาร สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ คณะเทศมนตรีของทุก
 เทศบาลจะเข้าใจและยอมรับ รวมถึงการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบาทอันสำคัญของตน
 เองได้มากน้อยเพียงไร หากคณะเทศมนตรีของทุกเทศบาลมีความเข้าใจ ยอมรับ และ
 พยายามผลักดันการดำเนินงานของตนเอง ให้เป็นผลตามบทบาทที่มุ่งหวังให้เป็นไปตาม
 ลักษณะดังกล่าวข้างต้น นอกจากจะทำให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นในทุก ๆ ด้านอย่างมี
 ประสิทธิภาพแล้ว ยังส่งผลให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้านของประเทศโดยส่วนรวมด้วย

ส่วนที่ 5

บทบาทในการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชน

ในประเทศที่มีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยนั้น ได้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป
 ไปว่าการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง
 ประการหนึ่งของระบบการเมืองนั้น ๆ ทั้งนี้ เพราะการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนเท่ากับ
 เป็นการยอมรับว่าระบอบการปกครองประเทศนั้น เป็นการปกครอง "โดยประชาชน" ดัง
 นั้นในประเทศต่าง ๆ เหล่านี้จึงยอมรับว่าการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของ
 ประชาชนเป็นสิทธิที่จะละเมิดมิได้ และจะใช้แทนกันมิได้

ส่วนในประเทศที่อยู่ในระหว่างการพัฒนา เพื่อไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยนั้น การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีน้อย จึงทำให้เกิดปัญหาในเรื่องที่ประชาชนไม่มีประสบการณ์ทางการเมืองหรือความสนใจการเมืองที่ดีพอ

สถาบันการปกครองท้องถิ่นจึงนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการฝึกฝนความเคยชิน หรือความรู้ ความเข้าใจในทางการเมืองได้ กล่าวคือ หากประชาชนได้มีกิจกรรมการปกครองท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอแล้ว ประชาชนในท้องถิ่นนั้นเองจะได้รู้ถึงการศึกษา รู้ถึงการปกครองโดยเสียงข้างมาก รู้ถึงการกำหนดนโยบาย การใช้ดุลยพินิจในการเลือกตั้ง การมองเห็นความสำคัญของกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมือง และหากเป็นผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ก็จะทำให้มีความรู้ความเข้าใจทั้งในการบริหาร และนิติบัญญัติได้ดียิ่งขึ้น และในที่สุดก็จะเป็นการสร้างประสบการณ์ หรือความรู้ความเข้าใจทางการเมืองได้เป็นอย่างดี จึงถือได้ว่า การปกครองท้องถิ่นจะเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเทศบาลซึ่งเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีโครงสร้างและการดำเนินงานคล้ายกับการปกครองในระดับชาติ กล่าวคือมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และมีสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ในขณะที่การปกครองในระดับชาติมีคณะรัฐมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชาชนเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ การดำเนินการในทางสภาที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่นการเสนอร่างกฎหมาย หรือการขออนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นต้น

สำหรับความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาลนั้น พอสรุปได้ดังนี้

1. ทำให้การบริหารงานของเทศบาลสามารถสนองความต้องการของประชาชนได้ถูกต้อง ทั้งนี้เพราะประชาชนในท้องถิ่นย่อมรู้ถึงความต้องการและปัญหาของตนเองได้ดีกว่าคนอื่น
2. การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน จะทำให้ผู้บริหารงานท้องถิ่นระมัดระวังและรักษาผลประโยชน์ของประชาชน เพราะตัวแทนประชาชนคอยควบคุมอยู่ในสภา และประชาชนคอยดูแลสอดส่องอยู่นอกสภา

3. เทศบาลที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน ย่อมจะบริหารงานได้ดีกว่าและมีประสิทธิภาพมากกว่า และทำให้การบริหารงานมีชีวิตชีวามากกว่า เทศบาลที่ประชาชนสนับสนุนน้อย

ดังนั้นการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นในลักษณะใดก็ตาม จะนำมาซึ่งผลประโยชน์และความต้องการร่วมกันของประชาชน นำมาซึ่งการปฏิบัติการต่าง ๆ ที่จะเสริมสร้างความพอใจในหมู่ประชาชน และช่วยให้ประชาชนเกิดความรับผิดชอบต่อโครงการต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่น นักการเมือง ข้าราชการ ตลอดจนพนักงานงานท้องถิ่น จะมีความรับผิดชอบต่อความต้องการของท้องถิ่นมากขึ้นด้วย

ในลำดับต่อไปผู้เขียนจะได้กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปเทศบาล ซึ่งมีกิจกรรมหลัก ๆ ที่สำคัญ คือ

1. การเลือกตั้ง ซึ่งเป็นกรรมวิธีอันสำคัญ ที่ประชาชนจะได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง แม้ว่าการเลือกตั้งจะมีชื่อเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรง แต่ก็เป็นการศึกษาเลือกตัวแทนของประชาชนเพื่อเข้าไปรักษาผลประโยชน์ของประชาชน สำหรับสถิติเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมื่อวันที่ 28 พ.ค. 2528 ที่ผ่านมามีปรากฏดังนี้ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 98,258 คน มีผู้มาใช้สิทธิ 38,846 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 ซึ่งนับว่าน้อยมาก จึงมีข้อคิดว่าผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นตัวแทนอย่างแท้จริงของประชาชน หรือเป็นตัวแทนของประชาชนเพียงบางกลุ่มเท่านั้น

เกี่ยวกับเรื่องนี้ คุณทิว วิชัยชิตกะ ให้ข้อคิดว่า "การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนั้น ผู้ที่ได้รับเลือกจะได้รับเลือกจากพวกเดียวกัน มีความรักใคร่ นับถือกัน แต่ในด้านการสามารถในการบริหารยังไม่ค่อยมี" ในเรื่องของความสามารถของผู้บริหารนี้ คุณทิว ถึงกับอยากจะทำให้มีการจ้างนักบริหารอาชีพเข้ามาบริหารงานของเทศบาล เพราะเห็นว่ามีความสามารถดีกว่า

สำหรับคุณวันชัย บุญสุวรรณ์ ปลัดเทศบาลฯ ให้ความเห็นว่า "แต่เดิมเราคิดว่าการมี ส.ท. คือการมีตัวแทนของประชาชน แต่ที่จริงแล้วนั้นไม่ใช่ ส.ท. จะเป็นตัวแทนของ

เฉพาะบางกลุ่มบางส่วน โดยจะดูได้จากจำนวนผู้มาใช้สิทธิ นอกจากนี้ประชาชนบางกลุ่มก็ยังไม่ยอมรับ ส.ท. แต่ยอมรับคนที่ตนเคารพนับถือ"

ชั้นที่จริงแล้ว การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเป็นการเข้ามีส่วนร่วมที่ทุกคนสามารถกระทำได้ ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองดี และยังเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ได้คนดีมาบริหารพัฒนาบ้านเมือง อย่างไรก็ตามการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งนั้นผู้ใช้สิทธิจะต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของผู้สมัครและนโยบายของกลุ่มที่ผู้สมัครสังกัด เพราะการบริหารงานของท้องถิ่นต้องอาศัยผู้ที่มีความสามารถ ชื่อสัตย์ สุจริต มีใจจะเอาแต่ความเคารพนับถือ หรือเพียงแต่ความรู้จักกัน เท่านั้น

2. การสมัครเข้ารับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อมุ่งที่จะเข้าไปบริหารงานเทศบาล เป็นสิทธิที่ทุกคนจะกระทำได้ หากมีคุณสมบัติครบตามกฎหมาย และพร้อมที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวม จุดมุ่งหมายของผู้สมัครนั้นจะต้องมีไว้เพื่อผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง

อย่างไรก็ตาม ผู้สมัครมักจะมีกลุ่มตามจำนวนที่จะมีได้ คือ 24 คน เพราะหากได้รับเลือกเสียงข้างมากในสภาเทศบาล ก็จะได้เป็นผู้บริหารคือคณะเทศมนตรี จึงมักจะไม่ค่อยมีใครสมัครคนเดียวโดดๆ เพราะเข้าไปแล้วก็คงไม่สามารถบริหารหรือควบคุมอะไรได้

ผู้ที่คลุกคลีกับงานของเทศบาลท่านหนึ่งได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือนักการเมืองท้องถิ่นว่า "นักการเมืองท้องถิ่นบางแห่งเข้ามาเพื่อแย่งกันเป็นใหญ่ในท้องถิ่น ซึ่งอาจจะดึงใครขึ้นมาเป็นฝ่ายบริหารก็ได้ วัตถุประสงค์หลักก็คือ ความต้องการเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ทำให้ได้คนที่ไม่มีความรู้มาเป็นนายกเทศมนตรี ทำให้ประชาชนขาดความศรัทธา เชื่อถือในตัวนักการเมืองท้องถิ่น" ส่วนผู้บริหารเทศบาลให้ข้อคิดว่า "นักการเมืองท้องถิ่นนั้นมักเข้ามาด้วยเงิน ประชาชนจึงสนใจเฉพาะเมื่อมีการเลือกตั้ง หากมีการเลือกตั้งครั้งต่อไป และไม่มีเงินไปโปรยประชาชนก็จะไม่มาใช้สิทธิ ประชาชนก็จะคิดว่าเมื่อมีการเลือกตั้งก็จะได้เงิน โดยเฉพาะคนกลุ่มล่างคือ คนจนและผู้ใช้นางงานซึ่งเป็นฐานใหญ่

ประชาชนไม่ได้เข้าใจว่า เลือกตั้งแล้วตัวแทนเข้าไปทำอะไร แม้การเลือก ส.ส. ในระดับชาติก็ตาม ประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังไม่เข้าใจว่าเลือก ส.ส. ไปทำอะไร แต่จะถูกโน้มน้าวว่า การเลือกผู้แทนจะทำให้หมู่บ้าน ตำบล ของคนได้สิ่งนั้นสิ่งนี้ เป็นการคิดเฉพาะกลุ่มว่าผู้แทนจะทำอะไรให้ตัวเองได้บ้าง ไม่ได้คิดว่าผู้แทนเข้าไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ แต่จะดูว่าผู้แทนรับปากจะทำอะไรให้บ้าง ถ้าไม่ก็ไม่ไปเลือกตั้ง ย้อนกลับมาเรื่องการเมืองท้องถิ่น ซึ่งต่อไปประชาชนอาจจะสิ้นศรัทธา หากนักการเมืองท้องถิ่นเที่ยวไปให้สัญญาว่าจะทำโน้นทำนี้ให้ หากได้รับเลือกโดยยังไม่ทราบด้วยซ้ำไปว่า เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ที่จะกระทำได้อหรือไม่ หรือยังไม่ทราบด้วยซ้ำว่า เทศบาลมีงบประมาณขนาดไหน เพียงพอที่จะดำเนินการได้อหรือไม่ พอเข้ามาเป็นมา เจอกฎหมาย ระเบียบ เจอข้อจำกัด เรื่องงบประมาณก็ทำไม่ได้ ซึ่งจะส่งผลให้เทศบาลเสื่อมได้ ดังนั้นส่วนหนึ่งของความเสื่อมของการเมืองท้องถิ่นก็ เกิดจากนักการเมืองท้องถิ่นเอง"

ดังนั้นผู้ที่คิดว่าคนจะเป็นนักการเมืองท้องถิ่นที่ดีก็ควรจะมีคุณสมบัติ ความเสียสละ ตั้งใจศึกษาหาความรู้ โดยเฉพาะระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ และไม่ควรรู้ใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสมในการที่จะทำให้ได้รับเลือก เพราะอาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสียสถาบันได้

3. กิจกรรมเกี่ยวกับพรรคและกลุ่ม ซึ่งนับเป็นส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจ และเข้ามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น พรรคและกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นในท้องถิ่นนั้น มักจะมีวัตถุประสงค์ เป้าหมายและวิธีการที่แตกต่างกันไป แต่ละกลุ่มก็จะต้องพยายามหาสมาชิกให้มากที่สุด เพื่อเป็นฐานสนับสนุน และเมื่อถึงวาระที่จะต้องมีการเลือกผู้บริหารของท้องถิ่น แต่ละกลุ่มก็จะส่งสมาชิก เข้าแข่งขันเพื่อเป็นผู้บริหารก็จะมี การณรงค์หาเสียง เพื่อให้กลุ่มของคนได้รับเลือก

กิจกรรมของพรรคและกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นการณรงค์หาเสียง การหาสมาชิก ฯลฯ จะเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันให้ประชาชนหันมาสนใจ และเข้ามามีส่วนในการเมืองของท้องถิ่น มีข้อคิดที่สำคัญประการหนึ่ง เกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มและพรรคของท้องถิ่น คือ ท้องถิ่นควรจัดตั้งขึ้นเอง หรือจะให้รัฐบาลมาเป็นผู้จัดตั้ง ซึ่งเรื่องนี้คุณทิว วิชัยชิตตะ ให้ความเห็นว่า "ควรจะให้เป็นเรื่องของประชาชนในท้องถิ่น ทางรัฐบาลไม่ควรจะเข้ามาวุ่นวาย

ก้าวก้าวในการจัดตั้งกลุ่มทางการเมือง รัฐบาลเพียงควบคุมดูแล อย่าทำอะไรให้เกินขอบเขตก็เพียงพอแล้ว"

เท่าที่ผ่านมา กลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นที่ส่วนกลางเป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งมีอยู่จำนวนไม่น้อย เช่น ทสปช. ลสชบ. ฯลฯ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งมักจะมีเป้าหมายหลัก คือการสร้างความมั่นคง เมื่อเวลาเปลี่ยนไป กลุ่มที่ส่วนกลางเป็นผู้ริเริ่มก็เปลี่ยนบทบาทไป โดยการเข้ามารวมกันแล้วเข้ามามีบทบาทในทางการเมืองท้องถิ่น

ผู้เขียนได้มีโอกาสสอบถามกับผู้ที่คลุกคลีกับเทศบาลหลายท่าน ก็ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มที่ริเริ่มจากส่วนกลางว่า "ไม่เห็นด้วยกับกลุ่มที่ส่วนกลางเป็นผู้จัดตั้ง เพราะกลุ่มที่เกิดขึ้นมักจะเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น หากมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลชุดใหม่ขึ้น กลุ่มที่มีการจัดตั้งอยู่แล้วจะถูกยุบหรือสลายไปเองเพราะจะมีการจัดตั้งกลุ่มใหม่ขึ้นมา เพื่อสนองความต้องการของรัฐบาลชุดใหม่ กลุ่มที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของประชาชนในท้องถิ่นต่างหากที่จะมีความคงทน รัฐบาลของท้องถิ่น และจะเป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นโดยเฉพาะ มิใช่มีอย่างแพร่หลายเหมือนกับกลุ่มที่มีการริเริ่มจากส่วนกลาง"

สำหรับกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ที่เด่นชัดที่สุดขณะนี้ก็คือ กลุ่มประชาชนสันติและกลุ่มอานันท์ภูมิ ซึ่งผู้เขียนจะขอเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับทั้ง 2 กลุ่ม ของบุคคลท่านหนึ่ง ดังนี้ "กลุ่มเก่า (ประชาชนสันติ) ทำกันอยู่ในวงแคบ ๆ แต่เป็นการทำงานจะว่าไปตามกฎธรรมเมเนียมของกลุ่ม มักขึ้นอยู่กับหัวหน้ากลุ่ม แต่ในชั้นหลังมีคนหนุ่มเข้ามา แนวความคิดนี้ก็เริ่มแตกตัวไป การเชื่อฟังหัวหน้ากลุ่มคนเดียวกันก็เลิกไป กลายเป็นการบริหารแบบคณะกรรมการ บทบาทจึงอยู่ในวงแคบ อย่างไรก็ตามประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ยังยึดถือในเรื่องขนบธรรมเนียม และคนที่มีชื่อเสียง ดังนั้นโอกาสที่จะกลับมาเป็นผู้บริหารก็ยังมีอยู่"

สำหรับกลุ่มอานันท์ภูมิ ซึ่งเป็นกลุ่มใหม่ ท่านได้ให้ข้อคิดเห็นว่า "เป็นคนหนุ่มแต่มีผู้ใหญ่คอยให้แนวความคิดในการทำงาน คอยดูแลประคับประคอง การจัดองค์กรกลุ่มจะมีแกนนำ แกนรองและแกนประสาน จึงมีผู้สนับสนุนมาก แต่ความแจ่มชัดทางการเมืองน้อย"

จึงเป็นช่วงของการหาประสบการณ์และความรู้ มีการเสียสละสูง รวมตัวกันเร็ว แต่ผู้เสียสละมีจำนวนน้อย โดยเฉพาะในด้านทุนทรัพย์ และพอสรุปได้ว่ามีตัวหลัก ๆ น้อย แม้จะมีเส้นใยไม่น้อย แต่โอกาสแตกสลายนั้นมีมาก เพราะหากแกนหลักซึ่งมีไม่มากอยู่แล้วมีอันต้องหลุดจากวงจร กลุ่มก็จะแตกสลาย"

จะเห็นได้ว่า กลุ่มและพรรคของท้องถิ่นเองนับว่ามีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น ดังนั้นประชาชนจึงควรที่จะให้ความสนใจ คอยติดตามความเคลื่อนไหวหรืออาจสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มที่คิดว่ามีอุดมการณ์เดียวกับตน หรืออาจจะรวบรวมบุคคลที่มีอุดมการณ์ หรือแนวความคิดเดียวกัน จัดตั้งเป็นกลุ่มและหาทางเข้ามาเป็นผู้บริหารเพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่ย่อมได้

4. การแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก ไม่ว่าจะโดยการพูด การเขียน หรือการกระทำของประชาชน นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งของการมีส่วนร่วม เป็นการชี้ให้เห็นถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ หรือปัญหาสาธารณะที่ประชาชนต้องการหรือไม่ต้องการ

การแสดงความคิดเห็นอาจกระทำในรูปของการเสนอข้อคิดเห็นผ่านสื่อมวลชน หรือผ่านสมาชิกสภาเทศบาล หรือแม้กระทั่งการเสนอต่อคณะเทศมนตรีโดยตรง

ความคิดเห็นของประชาชนเป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสนใจ โดยเฉพาะความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เพราะการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นคณะเทศมนตรี ส.ท. หรือพนักงานเทศบาล ก็ล้วนเป็นการทำงานกับประชาชนทั้งสิ้น เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นของประชาชนนี้ ปลัดเทศบาลฯ ให้ข้อคิดว่า "การแสดงความคิดเห็นของประชาชนเท่าที่ผ่านมามีเป็นเรื่องผลประโยชน์ส่วนตัวหรือเฉพาะกลุ่ม ไม่ใช่ว่าส่วนรวมและมักเกี่ยวพันกับเรื่องของกฎหมายและข้อบังคับ คือไม่อยากให้มีอะไรที่มายั่งค้ำให้คนต้องเสียประโยชน์ ซึ่งเรื่องนี้ทางเทศบาลก็ขึงใจให้ทราบว่าหากเรื่องใดกฎหมายบังคับให้มีมันก็จะต้องมี แต่ถ้าหากเป็นเรื่องที่พอแก้ไขได้ก็ได้ดำเนินการอยู่แล้ว" ปลัดเทศบาลฯ กล่าวต่อไปว่า "อย่างเช่นในปัจจุบันที่ทางเทศบาลกำลังขอแบ่งเขตเทศบาลออกเป็น

4 เขต และจะมีสำนักงานเขต (เหมือนกับการแบ่งเขตของ กทม.) ซึ่งจะช่วยให้ความสะดวกแก่ประชาชนในการติดต่อกับเทศบาลและยังสามารถช่วยให้คณะเทศมนตรีได้ใกล้ชิดกับประชาชนในการรับทราบปัญหาและแก้ไข้ปัญหาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งอันนี้เราก็ได้ข้อคิดจากประชาชนที่ว่าประชาชนมักจะไม่ได้รับความสะดวก ในการเดินทางมาติดต่อกับเทศบาล"

การเสนอความคิดเห็นนอกจากเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาและสาธารณะอื่น ๆ แล้ว ในด้านกฎหมาย หากประชาชนเห็นว่าเทศบัญญัติที่ใช้อยู่ล้าสมัยหรือไม่เหมาะสม ก็สามารถให้ข้อเสนอแนะกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อบำเพ็ญการแก้ไขให้เหมาะสมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมได้ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ ปลัดเทศบาลกล่าวว่า "หากเทศบัญญัติใดไม่เหมาะสมประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ ไม่ว่าจะโดยผ่านสื่อมวลชน จดหมาย หรือการติดต่อโดยตรงกับ ส.ท. หรือคณะเทศมนตรี ตลอดจนพนักงานเทศบาล แต่การแก้ไข้จะแก้ไข้ได้มากน้อยเพียงใดทางเทศบาลจะต้องให้ฝ่ายนิติกรพิจารณา"

สำหรับผู้เขียนเอง อยากให้ประชาชนทุกท่านมีความกล้าที่จะเสนอความคิดเห็น ในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เพราะลำพังผู้บริหารและปฏิบัติเองก็คงไม่สามารถที่จะมีความรู้ทุก ๆ ด้านที่

ส่วนการแสดงออกของประชาชนนั้น สามารถกระทำได้และมีกิจกรรมมากมาย ตั้งแต่การเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาเทศบาล การควบคุมและติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาล การเดินขบวน การประท้วง เป็นต้น การแสดงออกของประชาชนจะเป็นผลในการควบคุมผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานเพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่น หากประชาชนขาดความสนใจติดตาม ควบคุมการดำเนินงานของเทศบาล ก็อาจจะนำไปสู่ความล้มเหลวและไร้ประสิทธิภาพของเทศบาลได้

การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการเข้าร่วมประชุมสภาเทศบาลและการติดตามควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาล เท่าที่เป็นอยู่มี ปลัดเทศบาลฯ ให้ความเห็น ว่า "ประชาชนให้ความสนใจน้อยมาก จะมีก็แต่สื่อมวลชนและคนของฝ่ายค้านหรือฝ่ายสนับสนุน

สนับสนุนเป็นส่วนใหญ่ประชาชนทั่วไปคงจะไม่มีเวลาเพราะต้องทำงาน"สำหรับคุณทิว วิชัยชิตะ
ให้ความเห็นว่า "กฎหมายระบุอยู่แล้วว่าเปิดโอกาสให้ประชาชนที่สนใจเข้าร่วมรับฟังได้
แต่เท่าที่เป็นอยู่ประชาชนสนใจน้อย อาจเป็นเพราะไม่มีเวลา ก็ไม่รู้ว่าจะควบคุมการใช้
จ่ายงบประมาณอย่างไร"

อย่างไรก็ตาม การคอยติดตามควบคุมของประชาชนก็ยังคงมีความสำคัญอยู่ เพราะ
จะเป็นเครื่องเตือนใจให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติกระทำการหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด

จะเห็นได้ว่า การแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกของประชาชน นอกจาก
จะเป็นการชี้ให้เห็นความต้องการของประชาชนแล้ว ยังจะเป็นปัจจัยสำคัญในการควบคุม
การปฏิบัติงานฝ่ายบริหารและฝ่ายประจำอีกด้วย ประชาชนควรที่จะระลึกเสมอว่า มิใช่
เลือกผู้บริหารแล้ว ก็ปล่อยให้เป็นที่ของเขา เพราะบางสิ่งบางอย่าง ประชาชนต่าง
หากที่ เป็นผู้ตัดสินใจ.

ภาคผนวก จ.

แบบสอบถามโครงการวิจัย

โปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) ในช่องประจําหน้าค่าคอมที่ถูกต้อง
หรือตอบคำถามที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศของผู้ตอบ

1. () ชาย

2. () หญิง

2. อายุของท่านในปัจจุบัน

1. () 17-26 ปี

4. () 47 ปีขึ้นไป

2. () 27-36 ปี

3. () 37-46 ปี

3. ท่านจบการศึกษาระดับใด

1. () จบการศึกษามัธยมศึกษา

2. () จบสูงกว่ามัธยมศึกษาแต่ไม่ เกินมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. () จบสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย

4. ขณะนี้ท่านประกอบอาชีพ

1. () รับจ้าง

3. () รับราชการ

2. () ค้าขาย

4. () กำลังศึกษา

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางหนังสือพิมพ์

2.1 ปกติท่านอ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

1. () ทุกวัน

2. () สัปดาห์ละ 3-5 วัน

3. () ประมาณเดือนละ 1-2 ครั้ง

2.2 ท่านคิดว่าคอสัมพันธมิตรทางการเมือง ของหนังสือพิมพ์ฉบับที่ท่านชอบมีส่วนทำให้ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือกิจกรรมทางการเมือง ได้ถูกต้องเพียงใด

1. () มากที่สุด 2. () มาก
3. () ปานกลาง 4. () น้อย
5. () ไม่มีเลย

2.3 ท่านเคยได้รับข่าวสารเรื่องเทศบาลจากใครมาก่อนหรือไม่

1. () ไม่เคยเลย
2. () จากญาติ พี่น้อง เพื่อน ครู ช่างราชการ
3. () จากสื่อมวลชน วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์

ตอนที่ 3 โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับความเข้าใจของท่านว่าข้อความ นั้น ๗ ใช่หรือไม่

3.1 ท่านเคยได้ยินคำว่า การปกครองท้องถิ่นหรือไม่

1. () เคย 2. () ไม่เคย

หมายเลขคำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	ใช่	ไม่ใช่
--------------	----------------------	-----	--------

3.2	การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่จัดตั้งขึ้นเพื่อ ทำให้รัฐบาลสามารถควบคุมการดำเนินงานของท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น
-----	--	------	------

3.3	การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาล จะต้องกระทำใน ท้องที่ห่างไกลความเจริญ เพื่อจะได้พัฒนาให้มีความ เจริญมากยิ่งขึ้น
-----	--	------	------

หมายเลขคำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	ใช่	ไม่ใช่
3.4	การปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองที่เน้นให้ประชาชนมีบทบาทในการบริหารการพัฒนาในท้องถิ่นของตนมากกว่าที่จะเน้นบทบาทของทางราชการ
3.5	จังหวัดและอำเภอ เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง
3.6	การปกครองท้องถิ่น สามารถที่จะช่วยส่งผลให้ประชาชนสำนึกในสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตยในระดับชาติได้
3.7	การจัดให้มีการปกครองท้องถิ่นนั้น รัฐบาลจำเป็นต้องเข้าไปจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ขึ้นในท้องถิ่น เช่น ลูกเสือชาวบ้าน (ลส. ชบ.) ไทยอาสาป้องกันชาติ (ทส. ปช.) เป็นต้น
3.8	การจัดให้มีสุสานและฌาปนสถาน อยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ที่เทศบาลจะกระทำได้
3.9	เทศบาลไม่มีความจำเป็นใด ๆ ที่จะเรียกเก็บภาษี และออกข้อบังคับกับประชาชนในท้องถิ่น
3.10	เทศบาลไม่มีหน้าที่ใด ๆ ที่จะต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองแก่ประชาชน เพราะนั่นเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาและรัฐบาลอยู่แล้ว

หมายเลขคำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	ใช่	ไม่ใช่
3.11	ก่อนที่เทศบาลจะประกาศใช้เทศบัญญัติใด ๆ ก็ตาม จะต้องนำเสนอให้ประชาชนลงมติยินยอมโดยใช้ได้เสียก่อน
3.12	เทศบาลมีหน้าที่ที่จะต้องให้การศึกษอบรมแก่บุตรหลานของท่านและตัวท่าน
3.13	การจัดทำงบประมาณของเทศบาลนั้น รัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดว่าในปีหนึ่งเทศบาลควรจะใช้จ่ายอะไรบ้าง
3.14	นายกเทศมนตรีและคณะเทศมนตรีสามารถอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยไม่จำเป็นต้องขอความเห็นชอบจากสภาเทศบาล
3.15	คณะเทศมนตรีและนายกเทศมนตรีไม่จำเป็นต้องมาชักชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
3.16	คณะเทศมนตรีถือว่าเป็นฝ่ายนิติบัญญัติของเทศบาล
3.17	นายกเทศมนตรีจะต้องเป็นประธานสภาเทศบาลในเวลาเดียวกัน

(มีต่อ)

หมายเลขคำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	ใช่	ไม่ใช่
3.18	เทศมนตรีและนายกเทศมนตรี จะต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อสร้างเสริมความกินดีอยู่ดีของประชาชน และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง
3.19	คณะเทศมนตรีมีอำนาจในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของปลัดเทศบาลและพนักงานเทศบาล
3.20	เทศบาลมีเพียงคณะเทศมนตรี ก็สามารถบริหารงานได้ ดังนั้นสมาชิกสภาเทศบาลที่มีได้อยู่ในคณะเทศมนตรีจึงต้องพ้นสภาพการเป็นสมาชิกสภาเทศบาลไป
3.21	สภาเทศบาลนคร เชียงใหม่ประกอบด้วยสมาชิก 18 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี
3.22	สภาเทศบาล มีอำนาจในการแต่งตั้งนายกเทศมนตรีและคณะเทศมนตรี
3.23	เพื่อที่จะให้คณะเทศมนตรีบริหารงานตามกฎหมายและนโยบายที่กำหนดไว้ สภาเทศบาลจึงไม่มีอำนาจใด ๆ ในการควบคุมคณะเทศมนตรี
3.24	ในการประชุมสภาเทศบาลนั้น สภาเทศบาลจำเป็นต้องประชุมปรึกษาหารือในเรื่องการเมืองของชาติ เพื่อลงมติเห็นด้วยหรือคัดค้านได้แก่

หมายเลขคำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	ใช่	ไม่ใช่
3.25	ประชาชนไม่สามารถที่จะเสนอความคิดเห็นใด ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล เพราะอยู่นอกเหนือสิทธิ และหน้าที่และเทศบาลก็มีพนักงานรับผิดชอบอยู่แล้ว
3.26	ประชาชนมีหน้าที่ที่จะต้องควบคุม และติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่น
3.27	การเข้าร่วมรับฟังการประชุมของสภาเทศบาลนั้น ถือว่าอยู่นอกเหนือที่ประชาชนจะกระทำได้
3.28	เรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล เป็นเรื่องของคณะเทศมนตรี ปลัดเทศบาล และพนักงานเทศบาลประชาชนจึงไม่มีสิทธิและหน้าที่ที่จะเสนอความคิดเห็นต่อเทศบาล
3.29	หากกฎหมาย หรือเทศบัญญัติใด ๆ ไม่เหมาะสม ประชาชนสามารถหาทางแก้ไขให้เหมาะสมได้
3.30	ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง ที่ทำให้เทศบาลประสบความล้มเหลว ก็คือการที่ประชาชนขาดความสนใจติดตาม ควบคุม การดำเนินงานของเทศบาล

หมายเลขคำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	ใช่	ไม่ใช่
3.31	เรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล เป็นเรื่อง ของคณะเทศมนตรี และพนักงานเทศบาล ประชาชน อย่างเราไม่มีหน้าที่จะไปเกี่ยวข้องด้วย

ตอนที่ 4 สำหรับคำถามต่อไปนี้โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านมากที่สุด เรื่องใดที่ท่านยังไม่เคยคิดมาก่อน โปรดใช้จินตนาการว่าถ้าหากท่านคิดเช่นนั้นแล้ว ท่านจะมีความรู้นี้ได้อย่างไร

หมายเลข ข้อคำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
---------------------	----------------------	-----------------------	--------------	--------------	-----------------	------------------------------

4.1 หากท่านจะเสนอแนะ หรือออกความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือการบริหารงานของเทศบาลแล้ว เทศบาลมักจะให้ความสำคัญ กับความคิดเห็นของท่าน

4.2 ท่านคิดว่า ทุกครั้งที่เทศบาลจะดำเนินงาน หรือบริหารงานต่าง ๆ เทศบาลมักจะไม่สนใจว่าท่านจะคิด หรือมีท่าทีอย่างไรต่อเทศบาล

4.3 การเมืองท้องถิ่นระดับเทศบาล และการบริหารงานของเทศบาล นับเป็นเรื่องสลับซับซ้อนเกินกว่าที่ท่านจะเข้าใจ

หมายเลข	คำถามหรือความคิดเห็น	เห็นด้วย	เห็น	ไม่แน่	ไม่เห็น	ไม่เห็น
ชื่อคำถาม		อย่างยิ่ง	ด้วย	ใจ	ด้วย	ด้วย
						อย่างยิ่ง

4.4 การออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภา
เทศบาลหรือการเลือกตั้งในระดับชาติ
ก็ตาม การที่ท่านจะไปออกเสียงเลือก
ตั้ง หรือไม่ก็ไม่มีความสำคัญอะไร
เพราะผู้มีสิทธิออกเสียงอื่น ๆ เขาก็
ไปกันมากมายอยู่แล้ว

4.5 อันที่จริงแล้ว ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับ ผูก
พันกับการดำเนินงานต่าง ๆ ของ
เทศบาลของท่าน

4.6 ในการที่ท่านไปติดต่อกับเทศบาล
เมื่อทางเทศบาลรู้ว่าท่านเป็นใครแล้ว
เขาจะช่วยเหลือท่านเป็นอย่างดี

4.7 หากท่านเห็นว่า กฎหมาย หรือ
เทศบัญญัติใด ๆ ของเทศบาลของท่าน
ไม่เหมาะสม ท่านคงจะสามารถหา
ทางเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมาย หรือ
เทศบัญญัตินั้น ๆ ได้สำเร็จ

(มีต่อ)

หมายเลข ข้อคำถาม	คำถามหรือความคิดเห็น	เห็นด้วย เห็น อย่างยิ่ง ด้วย ใจ ไม่เห็น ไม่เห็น ด้วย ด้วย อย่างยิ่ง
4.8	ถ้าท่านมีความไม่พอใจในการทำงาน ของเทศบาลของท่านและเมื่อท่านได้ ร้องเรียนไปยังเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ในเรื่องนั้นแล้ว เขามักจะให้ความ สนใจต่อข้อเรียกร้องของท่าน	
4.9	จากข้อ 4.8 นอกจากเจ้าหน้าที่จะให้ ความสนใจต่อข้อเรียกร้องของท่าน แล้ว เขายังพยายามดำเนินงาน ต่าง ๆ เพื่อสนองต่อข้อเรียกร้องของ ท่าน	
4.10	การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิก สภาเทศบาล เป็นวิธีการเดียวเท่านั้น ที่ท่านจะสามารถมีสิทธิ มีเสียง ต่อ การดำเนินงานของเทศบาล	
4.11	การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลใน เทศบาลของท่านเป็นสิทธิที่ท่านจะทำ หรือไม่ทำก็ได้ เพราะไม่ใช่หน้าที่ สำคัญของพลเมืองแต่อย่างใด	

หมายเลข ข้อความ	คำถามหรือความคิดเห็น	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
--------------------	----------------------	-----------------------	--------------	---------------	-----------------	------------------------------

4.12 เราควรปล่อยให้การบริหารงาน ของ
เทศบาลเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่
เทศบาลโดยสิทธิขาด เราไม่ควรเข้าไป
ไปก้าวก่าย แม้แต่การวิพากษ์วิจารณ์
หรือแสดงความคิดเห็น

4.13 การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล จะ
ไม่ค่อยมีความสำคัญมากนัก หากรู้ว่าผู้
สมัคร หรือกลุ่มผู้สมัครที่ผ่านชอบจะแพ้
แน่ ๆ

4.14 การเลือกตั้งในระดับเทศบาล นับว่ามี
ความสำคัญเท่า ๆ กับการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระดับชาติ

4.15 หากเราไม่สนใจว่าผลการเลือกตั้งจะ
เป็นเช่นไร (โดยใครจะได้เป็น
สมาชิกสภาเทศบาลก็ตาม ถ้าไม่ทำให้
ท่านเดือดร้อนแล้ว) เราก็ไม่ควรไป
ออกเสียงเลือกตั้ง

หมายเลข	คำถามหรือความคิดเห็น	เห็นด้วย เห็น ไม่แน่ ไม่เห็น ไม่เห็น
ข้อคำถาม	อย่างยิ่ง ด้วย ใจ ด้วย ด้วย	อย่างยิ่ง
4.16	ธุรกิจหรืองานที่สำคัญอื่น ๆ ของท่านมีความสำคัญมากกว่าการไปออกเสียงเลือกตั้งในวันออกเสียงเลือกตั้ง	
4.17	เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองที่ไม่มีความจำเป็นอันใดเลย เพราะมาซ้ำซ้อนกับจังหวัดและอำเภอ ซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาการเมืองการปกครองอยู่แล้ว	
4.18	การพัฒนาการปกครองแบบเทศบาลหรือการพัฒนาระบบประชาธิปไตยอื่นใด นับว่ามีความสำคัญน้อยกว่าปัญหาของชาติอย่างอื่น ๆ ที่จะต้องเร่งแก้ไข	
4.19	คณะเทศมนตรีและเจ้าหน้าที่เทศบาลส่วนใหญ่ทำงานหนัก เสียสละเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	

หมายเลข ข้อความ	คำถามหรือความคิดเห็น	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	อย่างยิ่ง
4.20	เทศบาลของท่านปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง ตามสิทธิและหน้าที่ของเทศบาล อันที่กระทำทุกประการ						
4.21	บุคคลในคณะเทศมนตรี เป็นบุคคลที่ ซื่อสัตย์ สามารถไว้วางใจ						
4.22	การบริหารงานและการปฏิบัติงานของ เทศบาลของท่าน สามารถแก้ปัญหา สำคัญ ๆ อันเกี่ยวข้องกับประชาชนใน เทศบาลได้อย่างมาก						
4.23	การปฏิบัติงานต่าง ๆ ของเทศบาล กระทำไปด้วยเจตนาดีต่อประชาชน เสมอ						
4.24	บุคคลในคณะเทศมนตรี และเจ้าหน้าที่ เทศบาล ส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่ไม่น่า เชื่อถือ เห็นแก่ตัวและคดโกงอยู่เสมอ เมื่อมีโอกาส						

หมายเลข	คำถามหรือความคิดเห็น	เห็นด้วย	เห็น	ไม่แน่	ไม่เห็น	ไม่เห็น
ข้อคำถาม		อย่างยิ่ง	ด้วย	ใจ	ด้วย	ด้วย
						อย่างยิ่ง

4.25 ยังมีบุคคลบางกลุ่มในคณะเทศมนตรี
เจ้าหน้าที่ของเทศบาล ที่ยังคำนึงผล
ประโยชน์ของประชาชนอยู่

4.26 คณะเทศมนตรี และสมาชิกสภา
เทศบาล มักจะสมคบกันอย่างลับ ๆ
เพื่อหลอกลวงประชาชน

4.27 ปัจจุบันดูเหมือนว่า นายกเทศมนตรี
และคณะเทศมนตรี ไม่มีความสามารถ
และไม่มีความตั้งใจที่จะกระทำในสิ่งที่
ท่านเห็นว่าควรกระทำมากที่สุด

ตอนที่ 5 ประเมินข่าวสารและสื่อ

5.1 ท่านได้เคยอ่านบทความ เรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก" จากหนังสือพิมพ์ "ไทยนิวส์" บ้างหรือไม่

1. () ไม่เคยอ่านเลย
2. () ประมาณ 1-3 ครั้ง
3. () ประมาณ 4-6 ครั้ง
4. () 7-8 ครั้ง

5.2 หากท่านเคยอ่านบทความนี้แล้ว ท่านรู้สึกอย่างไรบ้าง

1. () เข้าใจได้โดยง่าย
2. () ยังคงสงสัยอยู่บ้าง
3. () ไม่เข้าใจเลย

ขอขอบพระคุณที่ท่านได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านตอบแบบสอบถามนี้จนแล้วเสร็จ.

ผู้วิจัย

ประวัติผู้เขียน

นายฉัตรกุล ชื่นสุวรรณกุล เกิดเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2504 ที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

เริ่มการศึกษารั้งแรกที่โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จนกระทั่งสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แล้วจึงเข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ สาขาวิชาช่างยนต์ และสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในปี 2525 ซึ่งในระหว่างนั้นได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะรัฐศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง และสำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) ในปีการศึกษา 2526

เข้าศึกษาต่อในภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2527

รับราชการครั้งแรกในตำแหน่งปลัดอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งปลัดอำเภอ ประจำกิ่งอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน.

